

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΖΗΣΗΣ ΜΑΝΔΑΝΑΣ
ΥΠΕΥΘΗΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : Κ. ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΑΝΙΑΤΗΣ

Τ Ε Ι Κ Α Λ Α Μ Α Τ Α Σ
Τ Μ Η Μ Α
Ε Κ Δ Ο Σ Ε Ω Ν & Β Ι Β Λ Ι Ο Θ Η Κ Η Σ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΙΟΥΝΙΟΣ 2005

Στον Αιμίλιο και στο Χρήστο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
A. ΚΥΡΙΕΣ ΑΙΤΙΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ	13
A.1. ΓΕΝΙΚΑ	13
A.2. Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ	13
A.3. ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ	14
A.4. Ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΠΕΙΝΑΣ	15
A.5. Η ΠΑΙΔΙΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΙΣ ΠΛΟΥΣΙΟΤΕΡΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ	18
A.6. ΑΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΣΤΙΣ Η.Π.Α.	21
A.7. ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΑΡΓΕΝΤΙΝΗΣ	22
A.8. ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ	24
A.9. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΩΝ ΠΡΩΩΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	24
A.10. ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ	25
A.11. ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ. ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ PRESTIGE	26
B. ΑΝΑΛΗΨΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ ΕΠΟ ΤΗΝ Ε.Ε.	28
B.1. ΓΕΝΙΚΑ	28
B.2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ	28
B.3. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Ε.	29
B.4. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	30
B.5. Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ	31
B.6. Η Ε.Ε. ΩΣ ΜΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΥΝΑΜΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	32
B.7. Ε.Ε. ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ	33
B.8. ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	34
B.9. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ	35
B.10. ΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Ε.	36

Γ. Ο ΕΥΡΩΣΚΕΠΤΙΚΙΣΜΟΣ	38
Γ.1. ΓΕΝΙΚΑ	38
Γ.2. Η «ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ» ΑΡΙΣΤΕΡΑ	39
Γ.3. Η «ΑΝΑΝΕΩΤΙΚΗ» ΑΡΙΣΤΕΡΑ	39
Γ.4. ΟΙ ΔΥΟ ΓΡΑΜΜΕΣ ΣΤΟ ΚΙΝΗΜΑ	40
Γ.5. Η ΔΡΑΣΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ	40
Γ.6. ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΜΜΑ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ	41
Γ.7. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ε.Ε.	42
Γ.8. ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΟΡΟΥΜ	43
Γ.9. ΟΙ ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΙΣ ΩΣ ΜΕΣΟ ΠΙΕΣΗΣ	44
Γ.10. ΤΟ ΓΑΛΛΙΚΟ «ΟΧΙ» ΣΤΟ ΕΥΡΩΣΥΝΤΑΓΜΑ	45
Δ. Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΦΟΡΕΩΝ	47
Δ.1. ΓΕΝΙΚΑ	47
Δ.2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ	47
Δ.3. Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ G8	49
Δ.4. Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΩΣ ΜΕΤΡΟ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ	49
Δ.5. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	50
Δ.6. Η ΑΝΤΙΑΛΨΗ ΤΩΝ G8 ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ	51
Δ.7. ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	51
Δ.8. ΤΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΥΕΘΝΟΥΣ	52
Δ.9. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ	53
Δ.10. ΟΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ	53
Δ.11. Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑ	54
Δ.12. Η UNICEF	55
Ε. ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	56
Ε.1. ΓΕΝΙΚΑ	56
Ε.2. ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	56
Ε.3. Η ΔΙΑΠΑΛΗ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΔΥΟ ΜΕΡΗ	57

Ε.4. ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ	58
Ε.5. ΟΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΙΣ	59
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	60
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	63
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	65

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ

Δ.Ν.Τ.	ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
Π.Τ.	ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ
Ο.Ο.Σ.Α.	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ για την ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ και την ΑΝΑΠΤΥΞΗ
Ε.Ε.	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
Π.Ο.Ε.	ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
G8	GRATE 8
Ο.Η.Ε.	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ
Π.Ο.Τ.	ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
Χώρες Α.Κ.Ε.	Χώρες ΑΦΡΙΚΗΣ- ΚΑΡΑΪΒΙΚΗΣ-ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ
Ε.Κ.Α.	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΜΜΑ της ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ
Δ.Α.	ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού χρησιμοποιήθηκε σε κοινοτικό κείμενο για πρώτη φορά το 1989. Εκείνη τη χρονιά η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού ήταν αντικείμενο και της Απόφασης του Συμβουλίου και των Υπουργών Κοινωνικών Υποθέσεων του 1989 και της δήλωσης των Επικεφαλής Κρατών που υιοθέτησαν τον Κοινωνικό Χάρτη. Από τότε, παρατηρείται μια ραγδαία αύξηση της χρήσης του κοινωνικού αποκλεισμού τόσο σαν όρου σε κοινοτικά κείμενα, όσο και σαν κατηγορία προγραμμάτων που ενισχύονται οικονομικά από την Κοινότητα.

Η λέξη «αποκλεισμός» υπονοεί την ύπαρξη περιορισμών στην πρόσβαση, είτε γίνονται θελημένα οι περιορισμοί είτε όχι. Όπως έχει επισημανθεί όμως, η μη υλοποίηση των κοινωνικών δικαιωμάτων σε ορισμένους τομείς μπορεί να οφείλεται στο ότι ο πολίτης δεν μπορεί να τα υλοποιήσει ή στο ότι επιλέγει συνειδητά να μην τα υλοποιήσει. Όταν όμως η αδυναμία υλοποίησης των δικαιωμάτων ή η επιλογή της μη υλοποίησης είναι αποτέλεσμα προηγούμενων αποκλεισμών, πρέπει να θεωρούνται σαν περιπτώσεις αποκλεισμού.

Άλλος ορισμός του κοινωνικού αποκλεισμού, εκτός από εκείνο των κοινωνικών δικαιωμάτων, είναι εκείνος που έχει σαν σημείο αναφοράς τη σχέση του ατόμου με τους κύριους θεσμούς ή μηχανισμούς παραγωγής και διανομής πόρων στις σύγχρονες κοινωνίες.

Παρ' όλες τις ασάφειες που περιβάλλουν την έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού, η έννοια αυτή έχει ορισμένες αρετές συγκρινόμενη με άλλες έννοιες που έχουν χρησιμοποιηθεί σε σχέση με την αποστέρηση. Πρώτον, με την έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού τονίζεται ο πολυδιάστατος χαρακτήρας των διαδικασιών και μηχανισμών που δημιουργούν το φαινόμενο και ο πολυδιάστατος χαρακτήρας των καταστάσεων που δημιουργούνται. Έτσι ενώ η φτώχεια παραπέμπει αποκλειστικά στη διάσταση του εισοδήματος, ο κοινωνικός αποκλεισμός δεν αναφέρεται μόνο σε προβλήματα εισοδήματος αλλά και σε προβλήματα όπως η ανάπτυξη, η κοινωνική μέριμνα, δικαιοσύνη και πρόνοια, τα ανθρώπινα δικαιώματα και γενικότερα οι κοινωνικές διακρίσεις.

Δεύτερον, με την έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού τονίζεται η δυναμική. Παραπέμπει στο γεγονός ότι διαδικασίες και μηχανισμοί δημιουργούν τον κοινωνικό αποκλεισμό και ότι οι διάφορες αποστερήσεις δεν μπορούν να αποδίδονται στις προσωπικές αποτυχίες ή στην ανικανότητα των ατόμων που βιώνουν τις αποστερήσεις αυτές.

Τρίτον, δίνεται έμφαση στις πολιτικές. Η έμφαση αυτή είναι απόρροια της έμφασης στις οικονομικές και κοινωνικές διαδικασίες και μηχανισμούς που δημιουργούν τον κοινωνικό αποκλεισμό. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι παγκόσμιοι φορείς αναγνωρίζουν ότι η αύξηση του κοινωνικού αποκλεισμού συνδέεται άμεσα με τις ανεπάρκειες και τις ελλείψεις των εφαρμοζόμενων πολιτικών στους διάφορους τομείς. Άρα οι πραγματικότητες του κοινωνικού αποκλεισμού θεωρούνται ως αποτέλεσμα των ελλείψεων των πολιτικών και η εξάλειψή τους θεωρείται ότι απαιτεί την τροποποίηση των πολιτικών αυτών.

Η έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού, λοιπόν, δεν είναι αποκρυσταλλωμένη, αλλά είναι μια έννοια της οποίας το περιεχόμενο βρίσκεται σε διαδικασία προσδιορισμού. Τα κύρια στοιχεία της, έτσι όπως εξελίσσεται τώρα, είναι ο πολυδιάστατος χαρακτήρας των αποστερήσεων που οδηγούν στον κοινωνικό αποκλεισμό, η επιμονή της χρονικά, η συγκέντρωσή της σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμών ή περιοχές και η αντίστασή της σε παραδοσιακές κοινωνικές πολιτικές.

Το πρόβλημα του κοινωνικού αποκλεισμού είναι ορατό τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο κοινωνικός αποκλεισμός ως αποτέλεσμα της συσσώρευσης αποστερήσεων έχει βάση σε ομάδες πληθυσμών που έχουν μείνει στο περιθώριο της γενικότερης ευημερίας και δεν μπορούν να απολαύσουν τα ευρύτερα κοινωνικά αγαθά. Έτσι, λοιπόν, πρέπει να σταχυολογηθούν οι βασικοί άξονες του ζητήματος.

Κύριο συστατικό του προβλήματος είναι η φτώχεια σε μεγάλα τμήματα ανθρώπων σε παγκόσμιο επίπεδο, φτώχεια που εκφράζεται και μεμονωμένα σε άτομα που ζουν σε διάφορες περιοχές με διαφορετικούς ρυθμούς ανάπτυξης σε όλο τον κόσμο, αλλά και φτώχεια που εκδηλώνεται και σε ολόκληρες περιοχές, κράτη, ακόμα και ηπείρους. Είναι χαρακτηριστική η κατάσταση που υπάρχει στην Αφρική και σε μεγάλα τμήματα της Ασίας όπου οι κοινωνικές αντιθέσεις είναι τεράστιες και υπάρχουν προβλήματα που έχουν λυθεί εδώ και αιώνες στον δυτικό κόσμο. Επίσης δυσμενής είναι η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί στις

χώρες της Ανατολικής Ευρώπης από τη διάλυση των σοσιαλιστικών συστημάτων τα τελευταία 15 χρόνια, ενώ χαρακτηριστικό είναι ότι και στις ανεπτυγμένες περιοχές οι κοινωνικές αντιθέσεις μεταξύ των ανθρώπων που ζουν στις χώρες αυτές οξύνονται. Έτσι, στο σημείο αυτό θα πρέπει να προσδιοριστεί η ταξική φύση του προβλήματος με βάση την οικονομική και πολιτική δομή του μεγαλύτερου μέρους της κοινωνίας.

Τα κυριότερα προβλήματα που απασχολούν αυτή τη στιγμή την παγκόσμια κοινότητα και τους διοικούντες και είναι πηγές δημιουργίας κοινωνικού αποκλεισμού είναι ζητήματα που βρίσκονται εδώ και δεκαετίες στο προσκήνιο και πραγματικά εμποδίζουν την προς τα μπρος κοινωνική εξέλιξη.

Ένα πρώτο ζήτημα είναι η ανισόμετρη ανάπτυξη του πλανήτη και ειδικότερα των χωρών του Τρίτου Κόσμου σε σχέση με τις ήδη ανεπτυγμένες χώρες αλλά και η στάσιμη κατάσταση των λεγόμενων αναπτυσσομένων χωρών. Το χρέος του τρίτου κόσμου έχει μετατραπεί σε αγκάθι για τους διοικούντες για την πρόοδο της Αφρικής κυρίως αλλά και άλλων περιοχών του πλανήτη και η διαγραφή του φαντάζει δύσκολη σαν λύση με τα μέχρι τώρα δεδομένα. Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στον έλεγχο του παγκόσμιου εμπορίου όπλων. Είναι χαρακτηριστικό ότι κάθε χρόνο δαπανούνται 900 δισεκατομμύρια δολάρια για όπλα ενώ μόνο 50-60 δισεκατομμύρια δολάρια δαπανούνται για την παγκόσμια ανάπτυξη. Επίσης υπάρχει και η απειλή της παγκοσμίας καταστροφής εξαιτίας ενός διεθνούς πόλεμου, ιδίως ενός πόλεμου όπου θα γίνει απεριόριστη χρήση πυρηνικών οπλών. Μεγάλη προσοχή δίνεται στην ικανοποίηση των βασικών αναγκών του ανθρώπου σε τροφή, στέγη και ζωτικές υπηρεσίες σε όλα τα ανθρώπινα όντα, ιδίως για το 1 δισεκατομμύριο ανθρώπων που βρίσκονται στο κατώφλι της λιμοκτονίας και του αφανισμού από αρρώστιες. Η προστασία της οικολογικής ισορροπίας του πλανήτη και ο συντονισμός της διατήρησης και κατανάλωσης των περιορισμένων φυσικών πλουτοπαραγωγικών πηγών είναι επιτακτική σε έναν κόσμο που χρειάζεται επείγοντως σχέδια και πολιτικές για τον έλεγχο του πληθυσμού. Τέλος, χρειάζεται προώθηση και προστασία των βασικών ανθρώπινων αναγκών και των οικονομικών, πολιτικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων του ανθρώπου με σκοπό να ελαχιστοποιηθούν οι αιτίες της αλλοτρίωσης.

Με γνώμονα λοιπόν την αντιμετώπιση των προβλημάτων τα οποία είναι πηγές δημιουργίας κοινωνικού αποκλεισμού οι διεθνείς ενώσεις και οργανισμοί

έχουν αναπτύξει πολύμορφη δράση. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι 8 μεγαλύτερες χώρες έχουν ανακοινώσει και βάλει σε λειτουργία δεκάδες προγράμματα για την εξάλειψη της κοινωνικής αδικίας, ιδιαίτερα μετά την το τέλος της δεκαετίας του 1980. Ακόμα οι διάφοροι παγκόσμιοι οργανισμοί όπως το ΔΝΤ, η Παγκόσμια Τράπεζα και ο ΟΟΣΑ προσπαθούν με εξαγγελίες που κάνουν πράξεις τις προσπάθειες για καλύτερη κατανομή του πλούτου. Τέλος στη μάχη για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των φτωχών χώρων και του λαού τους έχουν ριχτεί και δεκάδες μη κυβερνητικές οργανώσεις, όπως η διεθνής αμνηστία για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το WWF και η GREENPEACE που δραστηριοποιούνται στον τομέα της οικολογίας και προστασίας της πανίδας και χλωρίδας του πλανήτη, αλλά και η UNICEF που δρα με γνώμονα τις προσπάθειες για την φροντίδα του πληθυσμού του τρίτου κόσμου και ιδιαίτερα των παιδιών. Πρακτικά αυτό εκφράζεται σε χορηγία τροφής, πόσιμου νερού, φαρμάκων αλλά και μόρφωσης, πολιτισμού και άλλων πνευματικών αγαθών.

Παρακολουθώντας και καταγράφοντας την πορεία και την ανάπτυξη της προσπάθειας για την καταπολέμηση και άμβλυνση των κοινωνικών αντιθέσεων και κοινωνική δικαιοσύνη από την πλευρά των διοικούντων και των ισχυρών της γης, παρατηρείται έντονη κινητικότητα και δράση από διάφορους φορείς και οργανώσεις στη βάση της αντίθεσης στις μεθοδεύσεις αυτές. Δεδομένο πάντως είναι ότι το κίνημα αυτό του ευρωσκεπτικισμού και της αντιπαγκοσμιοποίησης έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά αλλά και διαφορετικό προσανατολισμό και προσεγγίσεις ανάλογα με την αντίληψη που έχει ο κάθε φορέας για την κοινωνική δομή και εξέλιξη, αλλά και ανάλογα με την γεωγραφική προέλευση της κάθε οργάνωσης. Η νέα εποχή για το κίνημα ξεκίνησε κατά κοινή ομολογία μετά την παγκόσμια συνάντηση φορέων και οργανώσεων στο Πόρτο Αλέγκρε της Βραζιλίας το 1998. Την περίοδο εκείνη καθορίστηκαν οι στόχοι του κινήματος και με γνώμονα αυτούς συντονίζεται η συγκεκριμένη δράση προσαρμοζόμενη ανά τακτά χρονικά διαστήματα στα νέα δεδομένα. Σε κάθε περίπτωση γίνεται φανερό ότι οι διαφορές που υπάρχουν όσον αφορά τον προσανατολισμό του κινήματος γίνονται αντικείμενο διαπάλης ακόμα και μέσα σε αυτό.

Στην Ευρώπη εκτός από τα παραδοσιακά κόμματα και τους φορείς της Αριστεράς, όπου οι θέσεις τους είναι γνωστές, πλούσια δραστηριότητα έχει αναπτυχθεί στη βάση του ρόλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο κατά πόσο

αυτή δουλεύει στην κατεύθυνση της ευημερίας των λαών των χωρών - μελών της Ένωσης αλλά και κατά ποσό είναι ειλικρινής και αποτελεσματική η παροχή βοήθειας και αλληλεγγύης στις φτωχές και στις αναπτυσσόμενες χώρες οι οποίες πλήττονται από οικονομική κρίση. Το Ευρωπαϊκό Κόμμα της Αριστεράς είναι μια νέα συσπειρώση κομμάτων που δρουν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και προσανατολίζεται στην αλλαγή της υπάρχουσας κατάστασης στους κόλπους της Ε.Ε.. Βέβαια υπάρχουν και οργανώσεις και κόμματα των οποίων η αντίθεση με τους σχεδιασμούς της Ε.Ε. είναι κάθετη και που προβάλλουν ως λύση την έξοδο των χωρών τους από την Ένωση και διάλυση αυτής.

Ανάλογες οργανώσεις και συσπειρώσεις που δρουν σε παγκόσμια κλίμακα έχουν αναπτυχθεί σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Σαν κύριο αντίπαλο καθορίζουν το συμβούλιο των «G8» και τους άλλους παγκόσμιους οργανισμούς που διαχειρίζονται τον παγκόσμιο πλούτο όπως το ΔΝΤ, η Παγκόσμια Τράπεζα, ο ΟΟΣΑ και ο ΠΟΕ. Ο χαρακτηριστικότερος και μαζικότερος τέτοιος φορέας είναι το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ που έχει εξαπλωθεί στο μεγαλύτερο μέρος του πλανήτη. Πρέπει να σημειωθεί ότι τα τελευταία χρόνια το κίνημα τόσο σε πανευρωπαϊκό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο διευρύνεται και πλαταίνει και σε συμμετοχή και σε στόχους αλλά και σε μορφές δράσης.

Το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού λοιπόν, είναι έντονο σε παγκόσμιο επίπεδο. Το φαινόμενο ξεκινά από την εξάρτηση των μικρών χωρών από τις μεγάλες σε όλους τους τομείς. Είναι επομένως, ένα ζητούμενο να εξετασθούν διεξοδικά ποιες είναι οι πρωτοβουλίες που μπαίνουν σε εκκίνηση και από τους ισχυρούς της Γης και αν αυτές έχουν αποτέλεσμα και πρόοδο. Είναι επίσης σημαντικό να εξετασθούν οι ενστάσεις και οι προτάσεις των απλών ανθρώπων και των κινημάτων που παλεύουν για έναν κόσμο καλύτερο για όλους.

Η φύση των προβλημάτων όπως αυτά που είναι συνδεδεμένα με τον κοινωνικό αποκλεισμό είναι τέτοια που η αντιμετώπιση τους είναι αντικειμενικά πολυσύνθετη. Το κυριότερο που πρέπει να απαντηθεί είναι αν η υπάρχουσα κατάσταση μπορεί να αλλάξει και πως θα μπορέσουν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς να δουλέψουν για να επιτευχθεί αυτό.

A. Οι κύριες αιτίες δημιουργίας κοινωνικού αποκλεισμού

1. Γενικά

Ειδικά στο κεφάλαιο αυτό εξετάζουμε το πρόβλημα της μεγάλης ανισότητας σε κύρος και πλούτο μεταξύ των εθνών-κρατών και της άνισης διανομής του παγκόσμιου εισοδήματος και των πόρων πάνω στη διατήρηση της παγκόσμιας ισορροπίας. Η διάκριση είναι ανάμεσα σε αναπτυγμένες, αναπτυσσόμενες και υπανάπτυκτες χώρες ή, για να χρησιμοποιήσουμε εκφράσεις λιγότερο ευγενικές, ανάμεσα σε σύγχρονες και καθυστερημένες χώρες. Ειδική αναφορά γίνεται στην άνοδο της φτώχειας στις ΗΠΑ, στην κρίση της Λατινικής Αμερικής και το πρόσφατο παράδειγμα της Αργεντινής και στα νέα δεδομένα που δημιουργήθηκαν στον ευρωπαϊκό χάρτη την τελευταία δεκαετία.

2. Η διανομή του παγκόσμιου πλούτου

Στον 21^ο αιώνα, ο πλανήτης μας έχει περάσει στο σημείο της απογείωσης σε δείκτες όπως ο πληθυσμός, η παραγωγή και η ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών. Το παγκόσμιο προϊόν όμως διανέμεται άνισα. Οι πλούσιες χώρες που αποτελούν το 19% του παγκόσμιου πληθυσμού απολαμβάνουν το 80% του παγκόσμιου πλούτου. Οι αναπτυσσόμενες και οι φτωχές χώρες που αποτελούν το 81% του παγκόσμιου πληθυσμού, απομένουν να μοιραστούν το υπόλοιπο 20% του παγκόσμιου πλούτου. Όσο μεγάλο και αυξανόμενο κι αν είναι το παγκόσμιο προϊόν, ο πλούτος που αντιπροσωπεύει συνεχίζει να είναι άπιαστο όνειρο για τον περισσότερο πληθυσμό του κόσμου.

Επιπλέον είναι αμφίβολο αν η συνεχιζόμενη αύξηση σε συνολικές τιμές θα δώσει μια πιο δίκαιη κατανομή των παγκόσμιων αγαθών και υπηρεσιών¹.

Αντιδρώντας στις άνισες οικονομικές συνθήκες, οι αναπτυσσόμενες χώρες έχουν επιλέξει μια στρατηγική που αποσκοπεί στη μεταβολή της δομής του διεθνούς συστήματος. Η στρατηγική αυτή απαιτεί μια συστηματική προσπάθεια για την εγκαθίδρυση μιας Νέας Διεθνούς Οικονομικής Τάξης που θα πρέπει να βασίζεται στις αρχές της οικονομικής δικαιοσύνης και της ισόρροπης ανάπτυξης όλων των χωρών του κόσμου. Είναι μια στρατηγική που εύλογα υποστηρίζεται από τα έθνη-κράτη του Τρίτου Κόσμου, γιατί αποσκοπεί στην αναδιανομή του πλούτου της παγκόσμιας οικονομίας υπέρ των φτωχών χωρών.

3. Τεράστια ανισότητα στο σύγχρονο κόσμο

Όπως προαναφέρθηκε, η παρούσα περίοδος είναι μια περίοδος τεράστιας και αυξανόμενης πόλωσης μεταξύ πλούσιων και φτωχών. Το χάσμα μεταξύ πλούσιων και των φτωχών ανθρώπων έχει γίνει μια πραγματική άβυσσος και το χάσμα μεταξύ των πλούσιων και φτωχών χωρών έχει αυξηθεί επίσης δραματικά. Ο μισός περίπου πληθυσμός του κόσμου ζει με 2 δολάρια ημερησίως, ενώ από την άλλη πλευρά υπάρχει μια προκλητική συγκέντρωση πλούτου σε λίγα χέρια. Σε μια περίοδο κατά την οποία συζητείται η δυνατότητα για ταξίδι του ανθρώπου στον Άρη, 7 εκατομμύρια παιδιά πεθαίνουν κάθε χρόνο από τις ασθένειες που συνδέονται με την έλλειψη καθαρού πόσιμου νερού.

Οι συνθήκες διαβίωσης των μαζών στις αποκαλούμενες αναπτυσσόμενες χώρες δεν βελτιώνονται, αντίθετα επιδεινώνονται διαρκώς. Αυτή η επιδείνωση δεν σταματά ακόμη και στις περιόδους ανάπτυξης. Σύμφωνα με μια πρόσφατη έκθεση των Ηνωμένων Εθνών, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, το κατά κεφαλήν εισόδημα μειώθηκε σε 54 αναπτυσσόμενες χώρες.

1. Διεθνείς σχέσεις : εξουσία και δικαιοσύνη. – Αθήνα : Παπαζήσης, 1995

Στη δεκαετία του 1980 ο δείκτης ανθρώπινης ανάπτυξης, της υγείας, της μακροζωίας, της εκπαίδευσης και του βιοτικού επιπέδου, μειώθηκε σε 4 φτωχές χώρες. Στη δεκαετία του 1990, εν μέσω μιας περιόδου ανάπτυξης, μειώθηκε σε 21 χώρες.

Είναι χαρακτηριστικό ότι όλα αυτά συμβαίνουν την ίδια στιγμή που από το 1960, το παγκόσμιο εμπόριο δεκαπενταπλασιάστηκε, η παγκόσμια παραγωγή τετραπλασιάστηκε και το παγκόσμιο κατά κεφαλή εισόδημα υπερδιπλασιάστηκε.

4. Ο παγκόσμιος χάρτης πείνας

Η ημερήσια θνησιμότητα φτάνει τους πέντε θανάτους ανά 10 χιλιάδες άτομα, το πενταπλάσιο δηλαδή του ορίου συναγερμού. Σε πολλές άλλες χώρες παρατηρείται έλλειψη των πιο βασικών ειδών διατροφής, χωρίς ωστόσο η κατάσταση να φτάνει στο επίπεδο της ανθρωπιστικής καταστροφής. Παρά την αφθονία των τροφίμων σε ολόκληρο τον κόσμο, περισσότεροι από 800 εκατομμύρια άνθρωποι κοιμούνται κάθε βράδυ νηστικοί. Χιλιάδες παιδιά πεθαίνουν κάθε ημέρα από τις άμεσες και τις έμμεσες συνέπειες της πείνας και του χρόνιου υποσιτισμού.

Η πείνα θερίζει κυριολεκτικά σε μεγάλες περιοχές του πλανήτη. Σύμφωνα με τα νεότερα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Τροφίμων του ΟΗΕ, στο σημερινό κόσμο υποσιτίζονται 852 εκατομμύρια άνθρωποι. Στην ετήσια έκθεση του ΠΟΤ, αναφέρεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό υποσιτιζόμενων εμφανίζεται στις αναπτυσσόμενες χώρες και αγγίζει τα 815 εκατομμύρια. Ακόμη, υπολογίζεται ότι περίπου 28 εκατομμύρια άνθρωποι, στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και τις Δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα τροφής. Τέλος, στην έκθεση τονίζεται ότι η πείνα παίρνει ανησυχητικές διαστάσεις και στις πλουσιότερες χώρες του πλανήτη. Συγκεκριμένα, στις πιο αναπτυγμένες χώρες ο αριθμός των υποσιτιζόμενων είναι περίπου 9 εκατομμύρια, δηλαδή όσο ο πληθυσμός της Νέας Υόρκης².

2. Ριζοσπάστης : Κυριακή 16 Ιανουαρίου 2005

Βέβαια, υπήρξαν και επιτυχίες στον αγώνα ενάντια σε αυτή τη μάστιγα: κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα, η παραγωγή τροφίμων αυξήθηκε με ρυθμό μεγαλύτερο του ρυθμού αύξησης του παγκόσμιου πληθυσμού, ο οποίος υπερδιπλασιάστηκε. Ωστόσο, οι ανισότητες στην πρόσβαση στα τρόφιμα και στα μέσα παραγωγής εξακολουθεί να στερεί εκατομμύρια ανθρώπινα όντα από το πιο στοιχειώδες δικαίωμα, να τρώνε όταν πεινούν. Και μένουν ακόμα πολλά να γίνουν για να εξασφαλιστεί υγιεινή και θρεπτική διατροφή για όλους. Το Νοέμβριο του 1996, κατά τη διάρκεια της Παγκόσμιας Διάσκεψης Κορυφής για τα Τρόφιμα, οι υπεύθυνοι 186 χωρών -στους οποίους περιλαμβάνονταν 120 αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων έκαναν το πρώτο βήμα.

Όρισαν ένα στόχο που ήταν ταυτόχρονα φιλόδοξος και μετριοφρων. Ο στόχος αυτός ήταν μέχρι το 2015, να έχουν μειώσει τον αριθμό των ατόμων που υποφέρουν από υποσιτισμό, από τα 800 εκατομμύρια, στα 400 εκατομμύρια. Όμως, για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, έπρεπε να μειώνεται αυτός ο αριθμός κατά 22 εκατομμύρια ετησίως. Ωστόσο, αυτή η μείωση δεν ξεπέρασε τα 6 εκατομμύρια ετησίως. Παρά τις αποφάσεις και την απήχηση που είχε η διάσκεψη κορυφής του 1996 στα μέσα ενημέρωσης, το πρόβλημα της πείνας, αυτή η μελανή κηλίδα στη συνείδηση της ανθρωπότητας, εξακολουθεί να υφίσταται και μάλιστα σε ορισμένες περιοχές να επιδεινώνεται. Οι αριθμοί είναι εύγλωττοι : ο αριθμός των ατόμων που υποσιτίζονται φτάνει τα επτακόσια εβδομήντα επτά εκατομμύρια στις αναπτυσσόμενες χώρες, τα είκοσι επτά εκατομμύρια στις χώρες που βρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο και τα έντεκα εκατομμύρια στις ανεπτυγμένες χώρες.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τροφίμων επισημαίνει ότι, παρά τις δεσμεύσεις των πλουσιότερων χωρών και των διεθνών οργανισμών για την άμεση αντιμετώπιση της πείνας στον κόσμο, η κατάσταση πάει από το κακό προς το χειρότερο. Ενώ, λοιπόν, το 1996 ο αριθμός των υποσιτιζόμενων στις αναπτυσσόμενες χώρες ήταν 796 εκατομμύρια, το 2004 ο αριθμός τους εκτινάχτηκε στα 815 εκατομμύρια. Τα μεγαλύτερα προβλήματα εντοπίζονται στην υποσαχάραια Αφρική. Στην κεντρική, στην ανατολική και τη νότια Αφρική, τα ποσοστά είναι μεγαλύτερα από το 40% του συνολικού πληθυσμού. Αμέσως μετά ακολουθούν οι χώρες Νότιας Ασίας (22%), Νοτιοανατολικής Ασίας (13%) και Ανατολικής Ασίας (11%). Μεγάλα ποσοστά πείνας σημειώνονται στις χώρες

της Καραϊβικής (21%) της Κεντρικής Αμερικής (20%) και της Λατινικής Αμερικής (10%).

Το πιο τραγικό στοιχείο αφορά στα μικρά παιδιά και τα βρέφη. Υπολογίζεται, λοιπόν, ότι περισσότερα από 20 εκατομμύρια βρέφη αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της πείνας από τις πρώτες μέρες της ζωής τους κάθε χρόνο. Ο συστηματικός υποσιτισμός τους οδηγεί σε μόνιμα προβλήματα υγείας και νοητικές ανεπάρκειες για την υπόλοιπη ζωή τους. Εάν ο υποσιτισμός είναι ιδιαίτερα διαδεδομένος στα παιδιά, παίρνει ανησυχητικές διαστάσεις στην υποσαχάρια Αφρική και στη νότια Ασία. Περίπου 150 εκατομμύρια παιδιά ηλικίας μικρότερης των πέντε ετών υποφέρουν από έλλειψη πρωτεϊνών, που εξασφαλίζουν την απαιτούμενη ενέργεια στον οργανισμό. Επίσης, ο υποσιτισμός αποτελεί την αιτία για την καθυστέρηση της ανάπτυξης 160 εκατομμυρίων παιδιών. Επιπλέον, το 17% των νεογέννητων στις αναπτυσσόμενες χώρες πέφτουν θύματα ενδομήτριας καθυστέρησης της ανάπτυξης, η οποία οφείλεται στον υποσιτισμό των εγκύων γυναικών. Το γεγονός ότι η πείνα εξακολουθεί να υπάρχει μέσα σε έναν κόσμο αφθονίας -μερικές φορές μάλιστα χλιδής απαιτεί την ανάληψη νέων παγκόσμιων πρωτοβουλιών.

Το AIDS, το οποίο μεταδίδεται με ταχύ ρυθμό στην ύπαιθρο των αναπτυσσόμενων χωρών, αποτελεί έναν παράγοντα που επιδεινώνει την κατάσταση. Η επιδημία θέτει σε κίνδυνο τη διατροφική ασφάλεια και υπονομεύει το παραγωγικό δυναμικό. Οι αριθμοί είναι τρομακτικοί: από το 1985, η πανδημία έχει ήδη προκαλέσει το θάνατο 7 περίπου εκατομμυρίων εργατών γης στις είκοσι πέντε χώρες της Αφρικής που έχουν πληγεί περισσότερο από την ασθένεια και εκτιμάται ότι μπορεί να προκαλέσει το θάνατο άλλων 16 εκατομμυρίων μέχρι το 2020. Έτσι, υπάρχει ο κίνδυνος να χάσουν ορισμένες χώρες μέχρι και το ένα τέταρτο του εργατικού δυναμικού τους. Η μάχη ενάντια στην πείνα σε ολόκληρο τον κόσμο δεν αποτελεί μονάχα ένα επιτακτικό καθήκον ηθικής φύσης, αλλά αποδεικνύεται επωφελής για την οικονομία και συμβάλλει στη σταθερότητα και στην ασφάλεια όλων των κοινωνιών. Πράγματι, η πείνα αποτελεί συχνά την πηγή των ταραχών και των εμφύλιων συγκρούσεων και όχι το αποτέλεσμα τους. Επιπλέον, επηρεάζει άμεσα τόσο την εσωτερική μετανάστευση όσο και τη μετανάστευση προς τις χώρες του εξωτερικού. Ένας άνθρωπος που πεινάει είναι ικανός για το χειρότερο.

Συνεπώς, η διεθνής κοινότητα πρέπει να αντιληφθεί ότι η εξάλειψη του υποσιτισμού αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των επιτακτικών υποχρεώσεων που επιβάλλει η διεθνής αλληλεγγύη και ότι οφείλει να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για να εκπληρώσει αυτές τις υποχρεώσεις. Κατά συνέπεια, οι βιομηχανικές χώρες οφείλουν να αυξήσουν τη χρηματοδότησή τους, να διευκολύνουν τη μεταφορά ενδεδειγμένων τεχνολογιών, να ελαφρύνουν το χρέος του Τρίτου Κόσμου, να ανοίξουν τις αγορές τους, να αποφύγουν το ντάμπινγκ στα πλεονάζοντα προϊόντα τους και να εξασφαλίσουν δίκαιους όρους στις εμπορικές ανταλλαγές. Όσον αφορά δε τις αναπτυσσόμενες χώρες, οφείλουν να διαθέσουν σημαντικό μέρος του προϋπολογισμού τους για την ενίσχυση των φτωχών αγροτών, να εφαρμόσουν πολιτικές οι οποίες να ευνοούν την αύξηση της αγροτικής παραγωγής -κυρίως την εξοικονόμηση νερού-, να δώσουν κίνητρα για την τόνωση των τοπικών ιδιωτικών επενδύσεων και να διευκολύνουν την πρόσβαση, ιδιαίτερα για τις γυναίκες, στην απόκτηση γης, γεωργικών εφοδίων και γνώσεων, καθώς και την πρόσβαση στις αγορές και στις πιστώσεις.

Δεν υπάρχει πανάκεια στον αγώνα ενάντια στην πείνα και τον υποσιτισμό και οι λύσεις δεν είναι απλές. Ωστόσο, μπορούν να επιτευχθούν αποτελέσματα εάν τα κράτη και η διεθνής κοινότητα εκπληρώσουν τις δεσμεύσεις τους προχωρώντας σε συγκεκριμένες ενέργειες. Ο αγώνας θα είναι δύσκολος, ωστόσο, με την υποστήριξη της κοινής γνώμης και των πρόθυμων και καλόπιστων ατόμων σε ολόκληρο τον κόσμο, το πιο στοιχειώδες ανθρώπινο δικαίωμα, το να μπορεί ένας άνθρωπος να τρώει όταν πεινάει, μπορεί και πρέπει να γίνει πραγματικότητα

4. Η παιδική φτώχεια στις πλουσιότερες χώρες του κόσμου

Η αναλογία των παιδιών που ζουν στη φτώχεια έχει αυξηθεί σε 17 από 24 πλούσιες χώρες του κόσμου σε σχέση με το 1990. Παρά το ότι ευρέως πιστεύεται πως η παιδική φτώχεια στις πλούσιες χώρες είναι σε σταθερή καθοδική πορεία, η έκθεση διαπιστώνει πως μόνο σε τέσσερις χώρες υπήρξε σημαντική μείωση από τις αρχές του 1990. Αυστραλία (από 16,4% μείωση σε 14,7%), Νορβηγία (από 5,2% μείωση σε 3,4%), Ηνωμένο Βασίλειο (από 18,5% μείωση σε 15,4%) και ΗΠΑ (από 24,3% μείωση σε 21,9%). Μεταξύ

αυτών, το Ηνωμένο Βασίλειο έχει δείξει ιδιαίτερη πρόοδο στη μείωση των ποσοστών του της παιδικής φτώχειας.

Στην καλύτερη θέση της κατάταξης με βάση την παιδική φτώχεια βρίσκονται η Δανία και η Φινλανδία με ποσοστά παιδικής φτώχειας μικρότερα του 3%. Στην χαμηλότερη θέση βρίσκονται οι ΗΠΑ και το Μεξικό με ποσοστά παιδικής φτώχειας μεγαλύτερα του 20%. Στη Δανία (2,4%), τη Σουηδία (4,2%), τη Φινλανδία (2,8%) και το Βέλγιο (7,7%), τα ποσοστά παιδικής φτώχειας είναι κάτω από το 10% και τουλάχιστο 10% του ΑΕΠ καταμερίζεται σε κοινωνικές δαπάνες που σχετίζονται με τη μείωση της παιδικής φτώχειας. Σε αυτές τις χώρες η αναλογία των παροχών είναι μεγαλύτερη για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας και μειώνεται σταδιακά μέχρι την ηλικία των 18.

Σε αντίθεση, η Ελλάδα (12,4%), η Ιρλανδία (15,7%), η Ιταλία (16,6%), η Πορτογαλία (15,6%) και η Ισπανία (13,3%), όχι μόνο καταμερίζουν μικρό ποσοστό των κρατικών δαπανών σε κοινωνικές παροχές γενικά, αλλά αυτές οι παροχές παίζουν μικρότερο ρόλο στην προστασία των οικογενειών χαμηλού εισοδήματος. Σε αυτές τις πέντε χώρες, που παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά παιδικής φτώχειας, οι κρατικοί πόροι που προορίζονται για εκείνους που έχουν χαμηλά εισοδήματα επικεντρώνονται σε ανθρώπους ηλικίας άνω των 50 ετών.

Εν τούτοις, η Ελλάδα παρουσιάζει μείωση - έστω και μικρή - του ποσοστού παιδικής φτώχειας, από 12,7% στις αρχές της δεκαετίας του 1990 σε 12,4% στα τέλη της δεκαετίας. Επί πλέον, η Ελλάδα βρίσκεται σε καλύτερη θέση από αρκετές χώρες όπως Ισπανία, Ιαπωνία, Αυστραλία, Καναδάς, Ηνωμένο Βασίλειο, Πορτογαλία, Νέα Ζηλανδία, Ιταλία και ΗΠΑ.

Η Δανία και η Φινλανδία έχουν τα μικρότερα ποσοστά παιδικής φτώχειας, λιγότερο του 3%, ενώ η Νορβηγία είναι η μόνη χώρα όπου η παιδική φτώχεια μπορεί να περιγραφεί ως πολύ χαμηλή και σε συνεχή πτώση. Στα κράτη του ΟΟΣΑ, η μείωση της φτώχειας είναι ένας από τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας που συμφωνήθηκαν από όλα τα κράτη

Τρεις βασικές δυνάμεις που είναι οι κοινωνικές τάσεις, οι συνθήκες αγοράς εργασίας και οι κρατικές πολιτικές, αποτελούν τους κύριους καθοριστικούς παράγοντες των επιπέδων παιδικής φτώχειας. Οι σημαντικές διαφορές, ακόμα και μεταξύ κυβερνήσεων που έχουν σε γενικές γραμμές παρόμοια επίπεδα δαπανών, καταδεικνύουν πως όχι μόνο το μέγεθος αλλά επίσης

και η φύση του καταμερισμού των δαπανών παίζουν ρόλο.

Πολλές χώρες του ΟΟΣΑ φαίνεται πως θα είχαν τη δυνατότητα να μειώσουν την παιδική φτώχεια κάτω από το 10% χωρίς σημαντική αύξηση στις συνολικές δαπάνες. Οι υψηλότερες κρατικές δαπάνες σε οικογενειακές και κοινωνικές παροχές σχετίζονται ξεκάθαρα με χαμηλότερα ποσοστά παιδικής φτώχειας. Κατά μέσο όρο, οι κρατικές παρεμβάσεις διαπιστώνεται πως μειώνουν κατά 40% τα ποσοστά παιδικής φτώχειας που θα αναμένονταν να προκύψουν μόνο από τις δυνάμεις της αγοράς. Κυβερνητικές πρωτοβουλίες σε χώρες με τα χαμηλότερα επίπεδα παιδικής φτώχειας στον κόσμο μειώνουν αυτή τη «φτώχεια της αγοράς» κατά 80% ή και περισσότερο.

Συγκεκριμένα :

Δανία (από 11,8% προ κυβερνητικών παρεμβάσεων σε 2,4% μετά απ' αυτές), Φινλανδία (από 18,1% προ κυβερνητικών παρεμβάσεων σε 2,8% μετά απ' αυτές) και Νορβηγία (από 15,5% προ κυβερνητικών παρεμβάσεων σε 3,4% μετά απ' αυτές). Στην Ελλάδα υπάρχει επίσης σημαντική επίδραση των κρατικών παρεμβάσεων, αφού τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 18,5% πριν τις κρατικές παρεμβάσεις και 12,4% μετά από αυτές. Μία μόνο χώρα, η Ελβετία, κατορθώνει να έχει ποσοστά παιδικής φτώχειας κάτω του 10% πριν τις κρατικές παρεμβάσεις (7,8%) το οποίο πέφτει στο 6,8% μετά από αυτές.

Κυβερνητικές πρωτοβουλίες σε χώρες με τα υψηλότερα επίπεδα παιδικής φτώχειας μεταξύ των πλουσίων χωρών του κόσμου, μειώνουν τη «φτώχεια της αγοράς» μόνο κατά περίπου: 10% στο Μεξικό (από 29,5% προ κυβερνητικών παρεμβάσεων σε 27,7% μετά απ' αυτές) και 15% στις Ηνωμένες Πολιτείες (από 26,6% προ κυβερνητικών παρεμβάσεων σε 21,9% μετά απ' αυτές).

Ο Πίνακας Κατάταξης της Παιδικής Φτώχειας
 Το ποσοστό των παιδιών που ζουν σε «σχετική» φτώχεια ορίζεται ως νοικοκυριά με εισόδημα κάτω του 50% του εθνικού μέσου εισοδήματος. Το όριο χαμηλού εισοδήματος είναι 50% του μέσου εισοδήματος για όλο τον πληθυσμό.

Χώρα	Παιδική φτώχεια	Χώρα	Παιδική φτώχεια
Δανία	2,4%	Ελλάδα	12,4%
Φινλανδία	2,8%	Πολωνία	12,7%
Νορβηγία	3,4%	Ισπανία	13,3%
Σουηδία	4,2%	Ιαπωνία	14,3%
Ελβετία	6,8%	Αυστραλία	14,7%
Δημοκρατία Τσεχίας	6,8%	Καναδάς	14,9%
Γαλλία	7,5%	Ηνωμένο Βασίλειο	15,4%
Βέλγιο	7,7%	Πορτογαλία	15,6%
Ουγγαρία	8,8%	Ιρλανδία	15,7%
Λουξεμβούργο	9,1%	Νέα Ζηλανδία	16,3%
Ολλανδία	9,8%	Ιταλία	16,6%
Γερμανία	10,2%	ΗΠΑ	21,9%
Αυστρία	10,2%	Μεξικό	27,7%

6. Άνοδος της φτώχειας στις ΗΠΑ

Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, τριάντα έξι εκατομμύρια άνθρωποι ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Το επίσημο ποσοστό της φτώχειας στις ΗΠΑ το 2004 ήταν 12,5% έναντι 12,1% το 2003. Ο αριθμός των φτωχών ήταν 35,9 εκατομμύρια, κατά 1,3 εκατ. μεγαλύτερος από το 2003. Τα ποσοστά φτώχειας παρέμειναν σταθερά για τους μαύρους και τους ισπανόφωνους, ενώ παρουσιάζουν αύξηση στους λευκούς και τους Ασιάτες. Τη χειρότερη θέση στη φτώχεια παραμένουν οι μαύροι με ποσοστό 24,4%, ακολουθούν οι ισπανόφωνοι με 22,5% και οι Ασιάτες με 11,8.

Εξίσου μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα στοιχεία της ίδιας έκθεσης για τους ανασφάλιστους στις ΗΠΑ. Πάνω από 45 εκατομμύρια άνθρωποι στις ΗΠΑ το 2004, το 15,6% του συνολικού πληθυσμού, δεν έχουν ασφάλεια υγείας. Αντιστοίχως το 2003 ο αριθμός των ανασφάλιστων ήταν 43,6 εκατομμύρια και το ποσοστό 15,2%. Το ποσοστό του πληθυσμού, που καλύπτεται από τα επαγγελματικά ασφαλιστικά ταμεία, μειώθηκε από 61,3% το 2003 σε 60,4% το 2004. Στην κατηγορία των ανασφάλιστων τη χειρότερη θέση έχουν οι ισπανόφωνοι με ποσοστό 32,7%. Αύξηση όμως παρουσιάζεται και στο ποσοστό

των λευκών που έχασαν την ασφάλισή τους, αφού το 2003 οι ανασφάλιστοι λευκοί ήταν 20,8 εκατομμύρια και το 2004 έφθασαν τα 21,6 εκατομμύρια.

Τα στοιχεία αυτά, δείχνουν ένα μέρος της αθέατης πλευράς του «αμερικανικού ονείρου». Ακόμα και οι ίδιες οι κυβερνητικές υπηρεσίες παραδέχονται ότι τα στοιχεία τους δεν μπορεί να είναι απολύτως ακριβή, αφού ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων δεν μπορούν να καταγραφούν εξαιτίας των άθλιων συνθηκών υπό τις οποίες ζουν (άστεγοι, επαίτες, φυγάδες κ.ά.).³

7. Το παράδειγμα της Αργεντινής

Στην Αργεντινή, πεθαίνουν 60 παιδιά το μήνα λόγω αποβιταμίνωσης και αστίας, 40% του πληθυσμού βρίσκεται κάτω από το ελάχιστο όριο επιβίωσης, ενώ κατέρχονται του ορίου 2.000 άτομα την ημέρα, η οικονομία βρίσκεται προ πολλού σε ερείπια και η ανεργία ανέρχεται σε 50%. Στη χώρα αυτή, τραυματισμένη από τη στρατιωτική δικτατορία του παρελθόντος, την εξαφάνιση 30.000 νέων και τη συνεχιζόμενη συγκάλυψη των ενόχων, 28 πολίτες προτίμησαν να πεθάνουν από σφαίρες στο πλήθος της Πλάσα ντε Μάγιο, παρά από πείνα, μαρασμό, ντροπή. Η χώρα αυτή επί 11ετία προβαλλόταν από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ως πρότυπο παγκοσμιοποιημένης οικονομίας.

Δεν είναι λίγοι αυτοί που υποστηρίζουν ότι η χώρα χρησιμοποιήθηκε ως πειραματόζωο από τις ισχυρές για να διαπιστωθούν οι αντοχές των αναπτυσσομένων οικονομιών.

Το εφαρμοζόμενο από το 1991 δόγμα της δολλαριοποίησης οδήγησε τη χώρα στην καταστροφή και το πολιτικό σύστημα στην ανυποληψία. Η Αργεντινή δεσμεύθηκε στις νομισματικές επιλογές των ΗΠΑ, χωρίς να διαθέτει την ανάλογη παραγωγικότητα. Στην τελευταία δεκαετία, η Αργεντινή επέστρεψε δύομισι φορές το δανεισμό που αναγκάστηκε να πραγματοποιήσει, στους δανειστές, όμως το συνολικό χρέος, αντί να μειωθεί, αυξήθηκε κατά 150%.

3. Ριζοσπάστης : Κυριακή 29 Αυγούστου 2004

Προς αποπληρωμή του χρέους, το ΔΝΤ επέβαλε δρακόντεια πολιτική λιτότητας μισθών και κρατικών δαπανών. Οι κυβερνώντες κινήγησαν οιονδήποτε πόρο θα μπορούσε να παραδώσουν στους δανειστές. Για να τηρηθούν οι υποχρεώσεις του κράτους έναντι των δανειστών, παραβιάστηκαν βάνουσα οι υποχρεώσεις του κράτους έναντι των πολιτών και μάλιστα των φτωχότερων, μισθωτών, συνταξιούχων.

Ακόμη υπήρξαν περικοπές στη λαϊκή κατανάλωση, κατέσχεσαν μέρος των μισθών, των συνταξιοδοτικών ταμείων, των τραπεζικών καταθέσεων, για να εμφανίσουν τεχνητά έσοδα. Η βίαιη καθίζηση προκάλεσε ντελίριο ανεργίας, περιθωριοποίησης και εξαθλίωσης εκατομμυρίων πολιτών, κατ' απαίτηση του ΔΝΤ, προκειμένου να ικανοποιηθούν στο ακέραιο οι δανειστές. Μέσα σε εθνική και κοινωνική τραγωδία, η κυβέρνηση ανήγγειλε πρόσθετη φορολογία και περαιτέρω μείωση δαπανών, ώστε να συμμορφωθεί με την αξίωση του ΔΝΤ για μηδενικό έλλειμμα, δηλαδή την πλήρη αδρανοποίηση του κράτους εμπρός στη δυστυχία που το ίδιο είχε εξαπολύσει.

Στην ιστορία της ανθρωπότητας, τα χρέη ξεπληρωνόταν πάντα με υπερεργασία του οφειλέτη. Πρώτη φορά, με το δόγμα του δολαρίου και του ΔΝΤ, οι οφειλέτες, αντί υπερεργασίας, απορρίπτονται στην ανεργία και στο περιθώριο. Η πολιτική του ΔΝΤ απεδείχθη όχι μόνον «ανάλητη και αντικοινωνική», αλλά και αλυσιτελής, δεδομένου ότι όσο μια χώρα ακολουθεί τις συστάσεις του, τόσο περισσότερο περιθωριοποιεί τον πληθυσμό της και συνεπώς μειώνει την ικανότητα αποπληρωμής των χρεών της. Ενόσω το χρέος αυξάνεται ταχύτερα από το εισόδημα, η χρεοκοπία είναι ζήτημα χρόνου. Οι οδηγίες του ΔΝΤ προκάλεσαν βίαιη ύφεση, πανεθνική κρίση, κοινωνική έκρηξη και αδυναμία αποπληρωμής. Απεδείχθη ότι πραγματικό πρόβλημα της Αργεντινής δεν είναι η ισοσκέλιση, όπως ισχυριζόταν το ΔΝΤ, αλλά η ύφεση που καταστρέφει το εισόδημα, τους εργαζόμενους, την κοινωνία⁴.

4. Ελευθεροτυπία : 4 Ιανουαρίου 2002

8. Το χρέος του τρίτου κόσμου

Ουσιαστικά το χρέος των χωρών του Τρίτου Κόσμου ξεκινάει μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, οπότε λόγω της αποικιακής επανάστασης οι ισχυρότερες χώρες κατανόησαν πως τα συμφέροντά τους ικανοποιούνταν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό μέσω της οικονομικής εξάρτησης παρά με τη συντήρηση κατοχικών στρατευμάτων στις χώρες αυτές. Οι φτωχές χώρες του Τρίτου Κόσμου ήταν πολύ αδύναμες για να μπορέσουν να δώσουν ανάπτυξη στις καθυστερημένες οικονομίες, τους σε ένα περιβάλλον λυσσαλέου διεθνούς ανταγωνισμού.

Ο υψηλότοκος δανεισμός που ακολούθησε, καθόλου δε συνέβαλε στην ανάπτυξη της οικονομίας, αλλά εξαντλήθηκε σε πολεμικό εξοπλισμό και στον πλουτισμό διαφόρων διεφθαρμένων στοιχείων της εκάστοτε ντόπιας αστικής τάξης.

Ο υπερτοκισμός οδήγησε στο φαινόμενο όλες σχεδόν οι χώρες να έχουν πληρώσει πολλαπλά τα αρχικά τους δάνεια, αλλά ακόμα να υπολείπονται κατά πολύ της τελικής αποπληρωμής των τόκων. Στην κατάσταση αυτή οι διεθνείς οικονομικοί οργανισμοί όπως το ΔΝΤ, έχουν να προτείνουν την επιβολή διαφόρων πολιτικών δομικής αναδιάρθρωσης της οικονομίας, στην ουσία κάνοντας περικοπές στις όποιες κοινωνικές δαπάνες του κράτους.

Τα χρέη των χωρών του Τρίτου Κόσμου αποτελούν ένα ελάχιστο ποσοστό του παγκόσμιου χρέους. Θα ισχυριζόταν λοιπόν κανείς πως εάν αυτό το μικρό ποσοστό του παγκόσμιου χρέους διαγραφόταν, τότε θα μπορούσε ίσως να λυθεί το θεμελιώδες πρόβλημα των χωρών αυτών.

Μόνο μια σχεδιασμένη και ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη, θα μπορούσε να απαλλάξει τις χώρες του τρίτου κόσμου από αυτά τα δεσμά και να απελευθερώσει συνολικά την ανθρωπότητα προς την συνολική πρόοδο.

9. Το πρόβλημα των πρώην σοσιαλιστικών χωρών

Τα τελευταία 15 χρόνια μετά την διάλυση της ΕΣΣΔ και την ανατροπή των σοσιαλιστικών οικονομιών στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης υπήρξε μια ιδιόρρυθμη κατάσταση ανακατατάξεων στα κράτη αυτά. Η παλινόρθωση του

φιλελευθέρου μοντέλου ανάπτυξης ήταν τόσο βίαιη και γρήγορη που δημιούργησε ένα μεγάλο κύμα ανισοτήτων στους πληθυσμούς των χωρών αυτών. Οι δημόσιες επιχειρήσεις ξεπουλήθηκαν για λίγα δολάρια σε επιχειρηματίες που πολύ γρήγορα πλούτισαν σε βάρος των πολλών. Υπήρξε ένα καθεστώς εκποίησης της δημόσιας περιουσίας που ήταν η βάση των οικονομιών αυτών καθώς και μαζικών απολύσεων. Η ανέχεια οδήγησε πολλούς Ανατολικοευρωπαίους να αναζητήσουν την τύχη τους σε άλλες χώρες της γηραιάς ηπείρου. Όσοι μετανάστευσαν αποτέλεσαν φθηνή εργατική δύναμη για της δυτικές οικονομίες. Επίσης χαρακτηριστική είναι η αύξηση της πορνείας και στις ανατολικές αλλά και στις δυτικές χώρες της Ευρώπης και οφείλεται στα γεγονότα αυτά.

10. Το φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων

Η παγκοσμιοποίηση της αγοράς και η αλματώδης ανάπτυξη της τεχνολογίας έχουν συντελέσει καταλυτικά στη διεύρυνση και αύξηση των κρουσμάτων εμπορίας ανθρώπων. Οι πρόσφατες γεωπολιτικές αλλαγές στον ευρωπαϊκό χώρο είναι ένας ακόμη παράγοντας επιδείνωσης του φαινομένου ενώ η φτώχεια, η ανεργία και γενικότερα οι συνθήκες κοινωνικής εξαθλίωσης των χωρών καταγωγής των θυμάτων, αποτελούν συχνά τους κύριους λόγους που αποφασίζουν να δοκιμάσουν την τύχη τους σε χώρες οικονομικά ανεπτυγμένες. Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των θυμάτων η αδυναμία επικοινωνίας και η μη γνώση του νέου περιβάλλοντος, στο οποίο μεταφέρονται από οργανωμένα δίκτυα εγκληματιών, τα καθιστούν έρμαια της τύχης τους και τα αποδυναμώνουν από κάθε προσπάθεια διαφυγής.

Οι εκτιμήσεις για την έκταση του φαινομένου είναι πράγματι τραγικές. Σε παγκόσμιο επίπεδο υπολογίζεται ότι περίπου 700 χιλιάδες γυναίκες και παιδιά πέφτουν θύματα οργανωμένων δικτύων εμπορίας ανθρώπων ετησίως. Στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπολογίζεται ότι ετησίως περίπου 120 χιλιάδες γυναίκες και παιδιά προέρχονται από τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης⁵.

5. European Commission News Release, Trafficking in women, 6 Μαρτίου 2001

Μάλιστα, ο Διεθνής Οργανισμός για τη Μετανάστευση, που εδρεύει στη Γενεύη, εκτιμά ότι μετά την ανεξαρτησία της Ουκρανίας, το 1991, οργανωμένα εγκληματικά δίκτυα μετέφεραν στις δυτικές χώρες περίπου 500 χιλιάδες Ουκρανές εκ των οποίων η μία στις πέντε απασχολείται στην πορνεία. Η ηλικία των θυμάτων κυμαίνεται μεταξύ 18 έως 30 ετών ενώ έχουν αναφερθεί και θύματα ηλικίας 13-14 ετών. Τα κέρδη από την εμπορία ανθρώπων υπολογίζονται, ιδιαίτερα στον τομέα της σεξουαλικής εκμετάλλευσης γυναικών, σε 350 ευρώ την ημέρα κατ' άτομο.

Η κατάσταση, βέβαια, δεν είναι καλύτερη σε άλλα μέρη του κόσμου. Περίπου 250 χιλιάδες γυναίκες και παιδιά στη νοτιοανατολική Ασία, αγοράζονται και πωλούνται ετησίως στην τιμή των 6 - 10 χιλιάδων δολαρίων,

ενώ περίπου 50 χιλιάδες γυναίκες μεταφέρονται από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης στις ΗΠΑ για σεξουαλική εκμετάλλευση. Στην Κίνα, οι αστυνομικές αρχές, σε περίοδο έξι μηνών, ελευθέρωσαν σε όλη τη χώρα 110 χιλιάδες γυναίκες και 13 χιλιάδες παιδιά που απήχθησαν και κρατούνταν από οργανωμένες εγκληματικές ομάδες για να μεταφερθούν και να πουληθούν σε χώρες της Δύσης. Η κατάσταση και σε αυτόν τον τομέα δείχνει μάλλον μη αναστρέψιμη.

11. Οικολογική καταστροφή. Το παράδειγμα του PRESTIGE

Από το καθεστώς συνεχούς παρακμής που βιώνει ο πλανήτης δεν θα μπορούσε να λείπει η χλωρίδα και πανίδα. Σήμερα που όλα παραδίνονται στο βωμό του κέρδους δίχως ίχνος ηθικής και σεβασμού στον χορό αυτόν έχει μπει και η φύση. Ελάχιστα μέτρα παίρνονται για την προστασία των υπό εξαφάνιση άγριων ζώων, για την διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς, για την προστασία των θαλασσών από τους βιομηχανικούς ρύπους και για την καταπολέμηση του φαινομένου του θερμοκηπίου που πραγματικά καίει τον κόσμο μας. Από αυτή την κατάσταση πλήττονται όλοι αλλά ιδιαίτερα όσοι εργάζονται και ζουν σε τομείς που έχουν ως βάση τον φυσικό πλούτο.

Το φθινόπωρο του 2002 το βυτιοφόρο PRESTIGE βούλιαξε ανοιχτά των ακτών της Γαλικίας. Στο συγκεκριμένο πλοίο υπήρχαν 50 χιλιάδες τόνοι

καύσιμου που συνεχίζουν να μολύνουν ακόμα και σήμερα. Πρόκειται για τεράστια καταστροφή μιας και το καύσιμο που μετέφερε ήταν πολύ τοξικό και δεν διασπάται. Το 50% του πληθυσμού, δηλαδή 1,5 εκατομμύριο άνθρωποι ζούσαν από αυτές τις ακτές, όποτε είναι εύκολο να διαπιστωθούν οι τεράστιες κοινωνικές επιπτώσεις. Επίσης, θανατώθηκαν 500 χιλιάδες θαλασσοπούλια. Υπάρχουν πολύ μεγάλες αρνητικές επιπτώσεις στον πληθυσμό των ψαριών και των οστρακοειδών. Ήταν το πέμπτο ατύχημα τα τελευταία 10 χρόνια στην περιοχή. Όταν συνέβη το ατύχημα, η ισπανική κυβέρνηση αδράνησε χαρακτηριστικά και οι μικροί παραδοσιακοί ψαράδες με τους εθελοντές, με αυτοσχέδιους τρόπους έκαναν μόνοι τους ό,τι μπορούσαν προκειμένου να διαφυλάξουν την μοναδική πηγή οικονομικών πόρων που είχαν. Στο μεταξύ οι πετρελαϊκές εταιρίες συνεχίζουν ανενόχλητες να μεταφέρουν πετρέλαιο χωρίς καμένα μέτρο.

Β. Ανάλυση πρωτοβουλιών από τη Ε.Ε.

1. Γενικά

Έχοντας αναλύσει σε γενικές γραμμές την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί σε παγκόσμια κλίμακα πρέπει να εξετάσουμε τι κάνει η Ε.Ε. για την αντιμετώπιση της υπάρχουσας πραγματικότητας. Η Ε.Ε. λοιπόν έχει αναπτύξει πλούσια δραστηριότητα όσον αφορά την ανάπτυξη των φτωχών χωρών, με εμπορικές συναλλαγές και διάφορα προγράμματα για την βοήθεια αυτών των χωρών. Ακόμη σημαντικές πρωτοβουλίες έχουν παρθεί στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σαν κύριος γνώμονας μπαίνει η καταπολέμηση των διακρίσεων μεταξύ των ανθρώπων. Η Ε.Ε. φιλοδοξεί να γίνει μια παγκόσμια δύναμη για τα ανθρώπινα δικαιώματα έτσι ώστε να καταπολεμηθούν οι πρωτόγονες αντιλήψεις που επικρατούν σε πολλά μέρη του κόσμου και ο κοινωνικός ρατσισμός και να εμβαθύνει η δημοκρατία. Η ανθρωπιστική βοήθεια ακόμη είναι ένα ζήτημα το οποίο έχει απασχολήσει την κοινότητα. Έτσι λοιπόν η Ε.Ε. τείνει χείρα βοήθειας με διάφορους τρόπους σε μεγάλο αριθμό χωρών σε όλα τα μέρη και τα πλάτη του κόσμου που έχουν ανάγκη από στήριξη και ενίσχυση. Η βοήθεια αυτή προέρχεται μέσα από συγκεκριμένα προγράμματα που μπαίνουν σε εφαρμογή ανάλογα με τις δυνατότητες της Ένωσης και της ανάγκης της κάθε περιοχής και της κάθε κοινωνικής ομάδας μετά από μελέτες για το που πρέπει πραγματικά να επικεντρωθεί η βοήθεια.

2. Γενικές κατευθύνσεις της Ε.Ε. για τη φτώχεια

Ο απώτερος σκοπός της Ένωσης είναι να γίνουν οι μη ευνοημένοι πληθυσμοί κύριοι της τύχης τους. Αυτό σημαίνει να εξουδετερωθούν οι λόγοι για τους οποίους είναι ευάλωτοι, μεταξύ άλλων, να αποκτήσουν οι φτωχοί πληθυσμοί πρόσβαση σε τρόφιμα και πόσιμο νερό, στην εκπαίδευση, στην υγεία, στην απασχόληση, στην έγγεια ιδιοκτησία και σε υγιές περιβάλλον. Σημαίνει επίσης εκρίζωση των ασθενειών και πρόσβαση σε φθηνά φάρμακα για να

καταπολεμηθούν μάλιστα όπως το AIDS, καθώς και δράση για τη ελάφρυνση του χρέους που απομακρύνει τους λιγιστούς πόρους από τις ζωτικής σημασίας δημόσιες επενδύσεις και τους διοχετεύει στους πλούσιους δανειστές των βιομηχανικών χωρών.

Στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε να διατεθεί 1 δισεκατομμύριο ευρώ για τη βελτίωση της πρόσβασης σε ασφαλές πόσιμο ύδωρ και βασικά υγειονομικά έργα για τους πληθυσμούς στις χώρες ΑΚΕ. Αυτό αποτελεί μέρος διεθνούς εκστρατείας για να μειωθεί ο αριθμός των ατόμων που δεν έχουν πρόσβαση στις εν λόγω ανέσεις. Η Ε.Ε. υποστηρίζει επίσης τις στρατηγικές αυτοβοήθειας και εκρίζωσης της φτώχειας που παρέχουν στις αναπτυσσόμενες χώρες τη δυνατότητα να εδραιώσουν τη δημοκρατική διαδικασία, να διευρύνουν τα κοινωνικά τους προγράμματα, να ενισχύσουν το θεσμικό τους πλαίσιο, να αυξήσουν τις ικανότητες του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, και να ενισχύσουν τον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Όλες οι συμφωνίες εμπορίου ή συνεργασίας της Ε.Ε. με τρίτες χώρες περιλαμβάνουν επί του παρόντος ρήτρα για τα δικαιώματα του ανθρώπου, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Η μη συμμόρφωση αποβαίνει μοιραία εις βάρος τους, είτε πρόκειται για απώλεια της πρόσβασης στην αγορά είτε το πάγωμα ή την ακύρωση προγραμμάτων παροχής βοήθειας.

3. Χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια από την Ε.Ε.

Η χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια της Ένωσης απευθύνεται στο φτωχότερο πληθυσμό και στις φτωχότερες περιφέρειες σε όλες τις περιοχές του κόσμου και ιδιαίτερα στην Ασία και την Λατινική Αμερική. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνει τα εξής:

- Την αγροτική ανάπτυξη και τη βελτίωση της επισιτιστικής ασφάλειας για την καταπολέμηση της φτώχειας,
- Τη βελτίωση του οικονομικού, του νομικού και του κοινωνικού περιβάλλοντος του ιδιωτικού τομέα,

- Την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, ειδικότερα, των τροπικών δασών,
- Το συνυπολογισμό της πολιτιστικής και της ανθρώπινης διάστασης της ανάπτυξης (παιδεία, υγεία, κοινωνικές υπηρεσίες, δημοκρατία, προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμμετοχή των γυναικών, προστασία των παιδιών και σεβασμός των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων των εθνικών μειονοτήτων),
- Το συνυπολογισμό της διαρθρωτικής διάστασης της ανάπτυξης (στήριξη των εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών οργάνων, ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας και χρηστή κρατική διαχείριση),
- Την περιφερειακή συνεργασία και
- Την ανασυγκρότηση και την πρόληψη των φυσικών καταστροφών.

4. Δραστηριότητες της Ε.Ε. για την ανάπτυξη

Το εμπόριο και η βοήθεια είναι οι δύο στυλοβάτες της αναπτυξιακής πολιτικής της Ε.Ε.. Αυτοί οι δύο παράγοντες συμβαδίζουν δεδομένου ότι η Ένωση αναλαμβάνει το μερίδιο της ευθύνης που της αντιστοιχεί για να βοηθήσει τις αναπτυσσόμενες χώρες να καταπολεμήσουν την φτώχεια και να ενσωματωθούν στην παγκόσμια οικονομία.

Η Ε.Ε. έχει αναγνωρίσει από καιρό ότι το εμπόριο μπορεί να προωθήσει την οικονομική ανάπτυξη και τις παραγωγικές ικανότητες των φτωχών χωρών. Από το 1971, στο πλαίσιο του Συστήματος Γενικευμένων Προτιμήσεων, η Ένωση έχει μειώσει ή άρει τους δασμούς και καταργήσει τις ποσοτώσεις για τις περισσότερες από τις εισαγωγές της από τις αναπτυσσόμενες χώρες. Όσον αφορά τις 49 λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, η Ένωση καταργεί τους δασμούς για όλες τις εξαγωγές τους, με μόνη εξαίρεση τα όπλα, στο πλαίσιο ενός προγράμματος που άρχισε το 2001. Η ειδική εμπορική σχέση μεταξύ της Ένωσης και των 77 εταίρων της ομάδας χωρών της Αφρικής-Καραϊβικής- Ειρηνικού θεωρήθηκε ως πρότυπο για το πώς οι πλούσιες χώρες μπορούν να ανοίξουν τις αγορές τους στις φτωχές. Εντούτοις, δεν έχουν πετύχει όλες τον σκοπό τους: παρά την ειδική τους σχέση, το μερίδιο των χωρών ΑΚΕ στις αγορές της Ε.Ε. συνεχίζει να μειώνεται,

και περιθωριοποιούνται ολοένα περισσότερο στο παγκόσμιο εμπόριο.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η αναπτυξιακή στρατηγική της Ε.Ε. εστιάζεται επίσης στη χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια για τη βελτίωση της βασικής και κοινωνικής υποδομής και του παραγωγικού δυναμικού των φτωχών χωρών, καθώς και για την ενίσχυση των διοικητικών και θεσμικών ικανοτήτων του. Αυτή η υποστήριξη μπορεί επίσης να τις βοηθήσει να επωφεληθούν από διεθνείς εμπορικές ευκαιρίες και να εξασφαλίσουν περισσότερες επενδύσεις από το εξωτερικό για τη διεύρυνση της οικονομικής τους βάσεως. Αυτές είναι βασικές προϋποθέσεις για την ενσωμάτωση στην παγκόσμια οικονομία και την επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης.

5. Η κατανομή των κονδυλίων της Κοινότητας

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της καταβάλλουν περισσότερο από 30 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως για τη δημόσια βοήθεια στις αναπτυσσόμενες χώρες. Από το ποσό αυτό, περίπου 6 δισεκατομμύρια διοχετεύονται από την Ένωση. Η Ένωση έχει αναλάβει υποχρέωση να αυξήσει το ετήσιο σύνολο από 30 σε 39 δισεκατομμύρια ευρώ ως το 2006. Παρόλο που τα κράτη μέλη της Ε.Ε., όπως και άλλες βιομηχανικές χώρες, αποδέχθηκαν τον στόχο διάθεσης 0,7% του ΑΕΠ ετησίως για την βοήθεια, μόνο η Δανία, το Λουξεμβούργο, οι Κάτω Χώρες και η Σουηδία πέτυχαν αυτόν τον στόχο. Οι υπόλοιποι δεσμεύτηκαν για την εκπλήρωση αυτού του στόχου. Ο μέσος όρος για το σύνολο της Ε.Ε. είναι 0,34%, δηλαδή υψηλότερος από αυτόν των Ηνωμένων Πολιτειών ή της Ιαπωνίας.

Το μεγαλύτερο μέρος της βοήθειας της Ε.Ε. παρέχεται υπό μορφή μη επιστρεπτέας βοήθειας. Διατίθεται περιορισμένο ποσό για δάνεια με ευνοϊκούς όρους και επενδυτικό κεφάλαιο από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, τον φορέα μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης της Ε.Ε.. Η ΕΤΕ χορήγησε δάνεια σε αναπτυσσόμενες χώρες εκτός της Ευρώπης ύψους 3,3 δισεκατομμυρίων ευρώ το 2002.

Επί σειρά ετών, η Ε.Ε. χρηματοδότησε χιλιάδες αναπτυξιακά προγράμματα στον Τρίτο Κόσμο. Συχνά, σχετικά μικρά χρηματικά ποσά αρκούν

για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ανάμεσα στις πρόσφατες επιτυχίες συγκαταλέγεται ένα πρόγραμμα για τον εξοπλισμό και την κατάρτιση υφαντών μεταξιού στην Καμπότζη, η χρηματοδότηση για να μπορέσουν οι μικρές επιχειρήσεις να πραγματοποιούν περισσότερες εξαγωγές, η στήριξη των κατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων της Ναμίμπια ώστε να δημιουργήσουν ομάδα πίεσης για την προάσπιση των συμφερόντων τους, μη επιστρεπτέα βοήθεια σε εταιρείες επιχειρηματικού κινδύνου στη Σενεγάλη για τη βελτίωση των προϊόντων μεταποίησης, τεχνική βοήθεια στην Αίγυπτο για την εξουδετέρωση μιας επιδημίας που απείλησε τις ζωτικής σημασίας εξαγωγές πατάτας στην Ε.Ε., και άλλα πολλά.

6. Η Ε.Ε. ως μια παγκόσμια δύναμη για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δημοκρατία και το κράτος δικαίου αποτελούν θεμελιώδεις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενσωματωμένα στη συνθήκη για την ίδρυσή της και ενισχυμένα με τη θέσπιση του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν προϋπόθεση τόσο για τις χώρες που επιδιώκουν την προσχώρησή τους στην Ένωση όσο και για τις χώρες που έχουν συνάψει εμπορικές ή άλλες συμφωνίες με αυτήν.

Η Ε.Ε. ώθησε σταδιακά το θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην πρώτη θέση των προτεραιοτήτων της σχέσης της με άλλες χώρες και περιφέρειες. Από το 1992, όλες οι εμπορικές συμφωνίες ή οι συμφωνίες συνεργασίας με τρίτες χώρες περιέχουν ρήτρα που ορίζει ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν ουσιαστικό στοιχείο στις σχέσεις μεταξύ των μερών που τις υπογράφουν. Ο αριθμός αυτών των συμφωνιών ανέρχεται σήμερα σε πάνω από 120. Ο κεντρικός ρόλος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι ιδιαίτερα εμφανής στη συμφωνία του Κοτονού, το εμπορικό σύμφωνο και σύμφωνο βοήθειας που συνδέει την Ένωση με 78 αναπτυσσόμενες χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού. Στην περίπτωση που κάποια από αυτές τις χώρες δεν σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, μπορεί να ανασταλούν οι εμπορικές παραχωρήσεις και να περιοριστούν ή να κοπούν τα προγράμματα βοήθειας. Η Ένωση πιστεύει ότι μόνο

μέσα σε μια δημοκρατική δομή μπορεί να επιτευχθεί η καταστολή της φτώχειας, που αποτελεί τον κύριο στόχο της αναπτυξιακής της πολιτικής εκτός του ευρωπαϊκού χώρου

Παρόμοιες διατάξεις υπάρχουν και σε άλλα προγράμματα βοήθειας της Ε.Ε., μεταξύ των οποίων και προγράμματα στα οποία εμπλέκονται:

- Οι υποψήφιες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων,
- Η Ρωσία και οι χώρες του Καυκάσου και της Κεντρικής Ασίας,
- Οι γειτονικές προς την Ε.Ε. χώρες της νοτίου και ανατολικής Μεσογείου.

Το πρόγραμμα της Ε.Ε. για έκτακτη ανθρωπιστική βοήθεια σε ολόκληρο τον κόσμο δεν υπόκειται σε περιορισμούς λόγω παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η παροχή ενίσχυσης σε χρήμα, σε είδος ή υπό τη μορφή τεχνικής βοήθειας αποφασίζονται με μόνο στόχο την ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου ανεξάρτητα αν αυτός προκαλείται από φυσικές καταστροφές ή τυραννικά καθεστώτα. Κατά τα τελευταία έτη η Ε.Ε. συντηρεί διάλογο με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα με χώρες όπως η Ρωσία, η Κίνα και το Ιράν, ενώ έχει επιβάλει κυρώσεις για την παραβίασή τους στη Σερβία, τη Βιρμανία και τη Ζιμπάμπουε.

7. Ε.Ε. και καταπολέμηση των διακρίσεων

Στο πλαίσιο του κοινοτικού προγράμματος δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων, η Ε.Ε. χρηματοδοτεί ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας εντός των συνόρων της, μεταξύ των οποίων ανταλλαγές μεταξύ των εθνικών αρχών και σύσταση δικτύου μη κυβερνητικών οργανώσεων που ειδικεύονται στα ανθρώπινα δικαιώματα. Το πρόγραμμα, που εκτείνεται μεταξύ 2001 και 2006 και έχει συνολικό προϋπολογισμό 100 εκατομμύρια ευρώ, χρηματοδοτεί επίσης και την παρακολούθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εντός της Ε.Ε. και αξιολογεί τη δράση που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη. Σε πολιτική προτεραιότητα για την Ένωση έχουν αναχθεί οι προσπάθειες αναχαίτισης της εμπορίας ανθρώπων, ιδίως

γυναικών και παιδιών. Τα παλαιότερα και τα νέα κράτη μέλη και οι υποψήφιοι προς ένταξη χώρες συνεργάζονται για την παροχή βοήθειας στα θύματα και την οργάνωση εκστρατειών πρόληψης.

Η Ένωση έχει θέσει σε εφαρμογή αρκετά διασυνοριακά προγράμματα για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών. Αυτό τον καιρό χρηματοδοτεί αυτά τα σχέδια μέσω του προγράμματος 'Agis' για τη συνεργασία των επαγγελματιών του δικαστικού, αστυνομικού και νομικού χώρου στις διάφορες χώρες της Ε.Ε.. Το πρόγραμμα Agis προβλέπεται για το χρονικό διάστημα 2003-2007.

8. Οι δραστηριότητες της Ε.Ε. για τους πρόσφυγες

Αν και η Ε.Ε. έχει γενικά στο ενεργητικό της σημαντικά επιτεύγματα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εντούτοις δεν μπορεί να επαναπαυτεί. Ιδιαίτερη ανησυχία εκφράζει σε ό,τι αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα στο χώρο του ασύλου και της μετανάστευσης ενώ ενεργεί για την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και άλλων μορφών διακρίσεων εις βάρος μειονοτήτων. Η Ένωση έχει μακρά παράδοση στην υποδοχή ατόμων από άλλες χώρες - άτομα που έρχονται να εργαστούν αλλά και άτομα που εγκαταλείπουν τα σπίτια τους λόγω πολέμων ή διωγμών. Έχει ήδη ορίσει τα δικαιώματα 5 εκατομμυρίων εργατών, μεταναστών από χώρες μη κοινοτικές, νόμιμα εγκαταστημένων στο κοινοτικό έδαφος. Στο παρελθόν, τα δικαιώματα αυτά δεν εφαρμόζονταν πάντοτε και κατά τον ίδιο τρόπο σε όλα τα κράτη μέλη. Έχουν γίνει ορισμένες ενέργειες με σκοπό την καθιέρωση ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος χορήγησης ασύλου, με σειρά διαδικασιών για τη χορήγηση ή την άρση του καθεστώτος του πρόσφυγα και για τον καθορισμό των όρων υποδοχής των αιτούντων άσυλο. Επιπλέον, έχει συσταθεί το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων για να παράσχει στήριξη για την υποδοχή, την ένταξη και τον εκούσιο επαναπατρισμό προσφύγων. Η Ε.Ε. έχει επίσης θεσπίσει μέτρα για την παροχή προσωρινής προστασίας στην περίπτωση μαζικής ροής εκτοπισθέντων, όπως συνέβη κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων στα Βαλκάνια κατά τη δεκαετία του 1990. Τα μέτρα αυτά, που άρχισαν να ισχύουν μετά τον πόλεμο του 1999 στο

Κοσσυφοπέδιο, παρέχουν προστασία σε εκτοπισθέντες για διάστημα μέχρι 3 ετών με άδειες παραμονής και εργασίας, στέγη, πρόσβαση στις κοινωνικές και ιατρικές υπηρεσίες, καθώς και εκπαίδευση για τα παιδιά τους. Μεταξύ άλλων, οι εκτοπισθέντες έχουν δικαίωμα να υποβάλουν τυπικά αίτηση για άσυλο.

9. Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Για να δοθεί περαιτέρω βάρος στη στήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρο τον κόσμο, η Ε.Ε. χρηματοδοτεί την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, η οποία εγκαινιάστηκε το 1994 και διαθέτει ετήσιο προϋπολογισμό 130 εκατομμύρια ευρώ. Η πρωτοβουλία τοποθετεί τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ενίσχυση της δημοκρατίας εντός ενός μακρόχρονου πλαισίου, και επικεντρώνεται σε 4 τομείς:

- Ενίσχυση της δημοκρατίας, χρηστή διακυβέρνηση και κράτος δικαίου, σε συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών για την προαγωγή του πολιτικού πλουραλισμού, ελευθερία του τύπου, και χρηστό δικαστικό σύστημα,
- Κατάργηση της θανατικής ποινής σε χώρες όπου ακόμα εφαρμόζεται,
- Καταπολέμηση των βασανιστηρίων με προληπτικά μέτρα αλλά και ποινικά μέσα όπως η σύσταση διεθνών και ποινικών δικαστηρίων,
- καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων εις βάρος μειονοτήτων και αυτοχθόνων πληθυσμών παρέχοντας εγγύηση για τον σεβασμό των πολιτικών τους δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων τους ως πολιτών.

Αν και δεν προβάλλει ως ειδική δράση την ισότητα των φύλων και την προστασία των παιδιών, η πρωτοβουλία περιλαμβάνει τα θέματα αυτά στα σχέδιά της όπου αυτό είναι δυνατό. Επί πλέον, στηρίζει την κοινή δράση της ΕΕ και άλλων οργανώσεων που δρουν στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων - όπως ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού, το

Συμβούλιο της Ευρώπης και ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη.

10. Οι εξωτερικές σχέσεις της Ε.Ε.

Το μέγεθος και μόνο της Ευρωπαϊκής Ένωσης από οικονομική, εμπορική και χρηματοοικονομική άποψη την καθιστά παγκόσμιας εμβέλειας παράγοντα. Η Ένωση έχει δίκτυο διμερών και πολυμερών συμφωνιών που καλύπτει τις περισσότερες χώρες και περιοχές στον πλανήτη. Είναι επίσης ο σημαντικότερος εμπορικός παράγοντας και το νόμισμά της είναι το δεύτερο ισχυρότερο παγκοσμίως· δαπανά περισσότερα από 500 εκατομμύρια ευρώ το μήνα σε προγράμματα παροχής βοήθειας και στις πέντε ηπείρους. Η διαχείριση των εξωτερικών της σχέσεων αποτελεί κυριολεκτικά παγκόσμια ευθύνη. Στη συνέχεια θα γίνει αναφορά στις κοινοτικές σχέσεις με διάφορες χώρες και περιοχές του πλανήτη.

- Ρωσία, Ανατολική Ευρώπη και Κεντρική Ασία :

Παρόλο που δεν είναι υποψήφιες για προσχώρηση στην Ένωση, η Ρωσία, η Ουκρανία και οι δημοκρατίες του Καυκάσου και της Κεντρικής Ασίας έχουν αρχίσει να δημιουργούν ειδικές σχέσεις με αυτή. Αυτές βασίζονται σε μια σειρά εταιρικών σχέσεων και συμφωνιών συνεργασίας, που καλύπτουν το εμπόριο, τη συνεργασία στον τομέα της επιστήμης, της ενέργειας, των μεταφορών, του περιβάλλοντος και σε άλλους τομείς, καθώς και στον πολιτικό διάλογο και στην κοινή δράση για την καταπολέμηση του εγκλήματος, των ναρκωτικών και της νομιμοποίησης προσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Η τεχνική βοήθεια της Ένωσης στις εν λόγω χώρες παρέχεται από το πρόγραμμα Tacis, που άρχισε το 1991. Ο προϋπολογισμός του προγράμματος Tacis για την περίοδο 2001-2006 ανέρχεται σε 3,14 δισεκατομμύρια ευρώ.

- Τα Βαλκάνια :

Εντός περιόδου 15 ετών, από το 1991 έως το 2006, η Ένωση θα έχει χορηγήσει βοήθεια 10 δισεκατομμυρίων ευρώ στις χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβίας και στην Αλβανία. Εκτός από τη στρατιωτική δέσμευση των κοινοτικών μελών στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, στο Κοσσυφοπέδιο και στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, η πολιτική της Ένωσης εστιάζεται σε μια σειρά συμφωνιών σταθεροποίησης και σύνδεσης, που αποτελούν την απαρχή μιας διαδικασίας που θα προετοιμάσει τις εν λόγω χώρες για την προσχώρηση στην Ε.Ε.. Η Κροατία και η ΠΓΔΜ ήταν οι πρώτες που υπέγραψαν τέτοιες συμφωνίες. Στο μεταξύ, η Κροατία έγινε δεκτή ως χώρα υποψήφια για προσχώρηση, ενώ, το Μάρτιο του 2004, η ΠΓΔΜ υπέβαλε αίτηση για να προσχωρήσει, η οποία ήδη εξετάζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

- Η Μεσόγειος και η Μέση Ανατολή :

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιφυλάσσει στις χώρες της Μεσογείου, όπως και στη Ρωσία και στην Ανατολική Ευρώπη, μεταχείριση στενής γειτνίασης. Στόχο αποτελεί η δημιουργία ευρωμεσογειακής ζώνης ελεύθερων συναλλαγών μέχρι το 2010. Σε αυτή θα συμπεριλαμβάνονται τα αραβικά κράτη γύρω από τη Νότια και την Ανατολική Μεσόγειο και το Ισραήλ. Οι μεμονωμένες συμφωνίες σύνδεσης μεταξύ της Ένωσης και κάθε εταίρου αποτελούν ένα από τα στοιχεία της σχέσεως. Η χρηματοδοτική στήριξη με μη επιστρεπτέα βοήθεια και δάνεια ύψους περίπου 2 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως αποτελεί ένα δεύτερο στοιχείο. Η συμβολή στις προσπάθειες για την επίτευξη συνολικής ειρηνευτικής συμφωνίας στην Μέση Ανατολή αποτελεί μακροπρόθεσμο κοινοτικό στόχο. Η Ένωση έχει διορίσει ειδικό απεσταλμένο στην περιοχή και συνεργάζεται στενά με τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Ρωσία για να επιδιώξει μόνιμη πολιτική διευθέτηση. Εντωμεταξύ, η Ε.Ε. χρηματοδοτεί την υποστήριξη στον τομέα της υποδομής και στον διοικητικό τομέα και χορηγεί 100 εκατομμύρια ευρώ ετησίως στην υπηρεσία του ΟΗΕ για τους Παλαιστίνιους πρόσφυγες.

Γ. Ο Ευρωσκεπτικισμός

1. Γενικά

Οι αγωνιώδεις κοινοτικές προσπάθειες για άμβλυση των αντιθέσεων, κοινωνική δικαιοσύνη, δημοκρατία και ισόμετρη ανάπτυξη σε όλα τα μέρη του κόσμου έχουν βελτιωθεί και σε όγκο αλλά και σε ένταση τα τελευταία χρόνια. Αυτές οι προσπάθειες έχουν ένθερμους υποστηρικτές αλλά και φανατικούς αντίπαλους. Το φαινόμενο του ευρωσκεπτικισμού έχει κάνει έντονο την εμφάνιση του τα τελευταία χρόνια και ειδικότερα μετά την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Έτσι λοιπόν το κύμα της αντίθεσης στους σχεδιασμούς της Ένωσης έχει οργανωθεί και έχει πάρει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Οι πολέμοι της Ε.Ε., έχουν διαφορετικό ευρωπαϊκό προσανατολισμό.

Εκατοντάδες πολιτικά κόμματα, κινήματα και μη κυβερνητικές οργανώσεις αντιτίθενται στους ενωσιακούς σχεδιασμούς και ο καθένας προβάλλει μια εναλλακτική πρόταση για τα προβλήματα των λαών.

Οι περισσότεροι φορείς του ευρωσκεπτικισμού προέρχονται από το χώρο της Αριστεράς και εντάσσονται είτε στην «παραδοσιακή» Αριστερά που έχει ως δόγμα την ανατροπή και διάλυση της Ε.Ε., είτε στην «ανανεωτική» Αριστερά που προτείνει μια άλλη Ευρώπη, πιο κοινωνική και δίκαιη για τους λαούς.

Τα μέσα με τα οποία προβάλλονται οι θέσεις των φορέων είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μέσα στο οποίο συμμετέχουν πολλά κόμματα της Αριστεράς, αλλά και ο Τύπος. Η μεγαλύτερη όμως δύναμη του κινήματος είναι οι διαδηλώσεις και οι κινητοποιήσεις σε όλη την Ευρώπη. Το Ευρωπαϊκό Κόμμα της Αριστεράς, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ, πολλές οικολογικές και φιλειρηνικές οργανώσεις αναπτύχθηκαν και δρουν στον ευρωπαϊκό χώρο και από το δικό τους μετερίζι προβάλλουν τα αιτήματα που από την σκοπιά τους θα δώσουν λύση στα κοινωνικά προβλήματα.

2. Η «παραδοσιακή» Αριστερά

Όλοι οι επικριτές της Ε.Ε. και της πολιτικής της έχουν συγκεκριμένη θέση για τον ρόλο της Ένωσης και τα μέτρα που αυτή παίρνει. Η άποψη μιας μεγάλης μερίδας ανθρώπων που εναντιώνονται στην σημερινή κατάσταση είναι ότι στον σημερινό νεοφιλελεύθερο κόσμο οι σχηματισμοί όπως η Ε.Ε. είναι σχηματισμοί που ευνοούν αυτούς που έχουν την κατάσταση στα χέρια τους και ξεκαθαρίζουν ότι αυτοί είναι οι λίγοι και δυνατοί και ουσιαστικά οι κοινοτικές κατευθύνσεις όχι μόνο δεν βοηθούν την προσπάθεια για επίλυση προβλημάτων αλλά τα οξύνουν, δημιουργώντας ακόμα μεγαλύτερες αντιθέσεις μεταξύ των χωρών και των λαών τους.

Η λύση που προτείνουν οι δυνάμεις αυτές είναι η διάλυση της Ένωσης και η δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού σχεδιασμού από κάθε κράτος, έτσι ώστε ανάλογα με τις ανάγκες σε κάθε τομέα της κοινωνικής ζωής και της οικονομίας να υπάρχει και ανάλογη αντιμετώπιση από τους κυβερνώντες πάντα στη βάση των αναγκών της μεγάλης πλειοψηφίας του λαού.

3. Η «ανανεωτική» Αριστερά

Μια διαφορετική αντίληψη όσον αφορά την Ε.Ε. είναι αυτή που υιοθετεί η λεγόμενη «ανανεωτική» Αριστερά. Η πλευρά αυτή αποδέχεται ότι μόνο μέσω της Ενωμένης Ευρώπης θα μπορέσουμε να δούμε καλύτερα τα συσσωρευμένα προβλήματα που ταλανίζουν το εσωτερικό της Ε.Ε. αλλά και τις διεθνείς σχέσεις. Έτσι η κριτική που γίνεται από την πλευρά αυτή, είναι αυστηρή αλλά πάντα από τη σκοπιά της ενίσχυσης του ρόλου της και όχι με γνώμονα την διάλυση της.

Η μερίδα λοιπόν που συντάσσεται με την εν λόγω άποψη θέλει μια άλλη Ευρώπη, μια Ευρώπη πιο κοινωνική, πιο δημοκρατική, πιο δίκαιη, που να στηρίζει τα κοινωνικά κινήματα και την οικολογία με όλες της τις δυνάμεις.

4. Οι δυο γραμμές στο κίνημα

Στο κίνημα του ευρωσκεπτικισμού που μεγαλώνει και αναπτύσσεται και αποσπά κατακτήσεις δεν είναι όλα ρόδινα. Οι δυο κοσμοθεωρίες που επικρατούν αυτή την στιγμή, στο μόνο πράγμα που συμφωνούν είναι ότι είναι ανάγκη σήμερα να προσπαθήσουν με όλες τους τις δυνάμεις για αλλαγή της υπάρχουσας κατάστασης. Σε όλα τα υπόλοιπα επί μέρους ζητήματα επικρατούν διαφωνίες και πολλές φορές έντονες ιδεολογικοπολιτικές συγκρούσεις.

Τα κυριότερα μέτωπα των δυο γραμμών που επικρατούν στο κίνημα είναι ζητήματα που έχουν να κάνουν με την τακτική που πρέπει αυτό να ακολουθήσει, αλλά και με τους στρατηγικούς στόχους που πρέπει να θέτει.

Έτσι οι παραδοσιακές δυνάμεις υποστηρίζουν ότι είναι ανάγκη σήμερα να οργανωθεί σε κάθε κράτος μεμονωμένα μια κοινωνικοπολιτική συμμαχία ευρέων λαϊκών στρωμάτων που θα διεκδικήσουν την έξοδο των χωρών τους από την Ε.Ε.. Έτσι θα μπορέσουν όλες οι χώρες με τους δικούς τους πόρους να μεριμνήσουν για τα δικά τους προβλήματα, προβάλλοντας έντονα το επιχείρημα της εθνικής ανεξαρτησίας και των ιδιαιτεροτήτων της κάθε χώρας.

Οι δυνάμεις που προβάλλουν την νέα αντίληψη θεωρούν ότι η δράση που πρέπει να οργανωθεί πρέπει να είναι πανευρωπαϊκή και με κοινό παρονομαστή την ίδια την κοινότητα. Αφού αυτή είναι μια πραγματικότητα, πρέπει μέσα σε αυτή και με αυτή να υπάρχει μια σύμπραξη ανάμεσα σε όλους τους φορείς που μεριμνούν για τα κοινά προβλήματα των ευρωπαϊκών λαών. Το κύριο σύνθημα που επικρατεί στους κόλπους των εν λόγω δυνάμεων είναι «μια άλλη Ευρώπη είναι εφικτή» και χαρακτηρίζει πραγματικά τους στόχους που θέτουν και τους τρόπους που τους διεκδικούν.

5. Η δράση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι ένα βήμα για να προβληθούν όλες οι φωνές που εναντιώνονται στους σχεδιασμούς της Ε.Ε.. Είναι ένας χώρος διαλόγου και διαπάλης για όλους τους πολιτικούς χώρους. Το κίνημα του ευρωσκεπτικισμού έχει την δική του φωνή στη Συνέλευση. Είναι η Ομάδα της

Αριστεράς / Βόρειας Πράσινης Αριστεράς που εκπροσωπείτε από 41 ευρωβουλευτές σε σύνολο 732 από όλη την Ευρώπη. Εκπρόσωποι από 14 χώρες της Ε.Ε. συμμετέχουν στην κίνηση αυτή και η παρουσία τους κρίνεται εντυπωσιακά δυναμική αν αναλογιστεί κανείς τον συσχετισμό δύναμης που ισχύει στο Ευρωκοινοβούλιο.

6. Το Ευρωπαϊκό Κόμμα της Αριστεράς

Μια νέα κίνηση που ξεκίνησε πριν από περίπου δυο χρόνια στο χώρο της Ευρώπης είναι το Ευρωπαϊκό Κόμμα της Αριστεράς, στο οποίο συμμετέχουν κόμματα από διάφορα ευρωπαϊκά κράτη. Είναι μια συμμαχία από σοσιαλιστικά, οικολογικά, δημοκρατικά αριστερά κόμματα από κράτη – μέλη της Ε.Ε. που δουλεύουν μαζί πάνω σε μια κοινά αποδεκτή πλατφόρμα συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα πολιτικής δράσης βασισμένα στις συμφωνίες και τις βασικές αρχές της πολιτικής διακήρυξης που έχουν εκδώσει.

Τα ιδρυτικά μέλη του Ευρωπαϊκού Κόμματος της Αριστεράς είναι το Κομμουνιστικό Κόμμα της Αυστρίας, το Κόμμα του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού από την Τσεχία, το Εσθονικό Δημοκρατικό Λαϊκό Κόμμα, το Γαλλικό Κομμουνιστικό Κόμμα, το Κόμμα του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού από την Γερμανία, ο Συνασπισμός της Αριστεράς των Κινημάτων και της Οικολογίας από την χώρα μας, το Ουγγρικό Εργατικό Κόμμα, η Κομμουνιστική Επανάσταση από την Ιταλία και τον Άγιο Μαρίνο, το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Ρουμανίας, το Εργατικό Κόμμα της Ελβετίας ενώ τέλος η Ισπανία έχει τρεις εκπρόσωπους, την Ενωμένη Αριστερά, το Κομμουνιστικό Κόμμα Ισπανίας και την Ενωμένη Ανεξάρτητη Αριστερά της Καταλονίας⁶. Πολλά κόμματα επίσης συμμετέχουν ως παρατηρητές χωρίς δικαίωμα ψήφου στις αποφάσεις, αλλά με δικαίωμα λόγου στις εργασίες του ΕΚΑ. Από αυτά ξεχωρίζει το Ανορθωτικό Κόμμα του Εργαζόμενου Λαού που είναι η πρώτη πολιτική δύναμη στην Κύπρο.

6. WWW. EUROPEAN-LEFT.ORG

Οι κύριες συνιστώσες του ΕΚΑ είναι:

- Η αγωνιστική παρέμβαση, μέσα κι έξω από το Ευρωκοινοβούλιο, για τα κοινωνικά δικαιώματα. Παράλληλα όμως στηρίζει κάθε δίκτυο τοπικών κινήσεων αλληλεγγύης εκεί που δεν λειτουργούν οι υπηρεσίες πρόνοιας της Ε.Ε..
- Η διαρκής απάντηση όπου υφίσταται αδικία, εκμετάλλευση, βία. Ειδικά σήμερα που η επιστήμη και η τεχνολογία δίνει στον νεοφιλελευθερισμό τη δυνατότητα να γεννά την αδικία σε κάθε σημείο του χάρτη και με ένταση αφάνταστη.
- Η βιώσιμη ανάπτυξη, η βιοποικιλότητα, τα δικαιώματα όσον αφορά τα προσωπικά δεδομένα, τις φυλακές και τις μειονότητες, τα μεταλλαγμένα, η βιολογική γεωργία, τις σύγχρονες μορφές οικογένειας.

Το ΕΚΑ είναι μια πολύ ενθαρρυντική κίνηση όσον αφορά την ενότητα του κινήματος πρέπει όμως να γίνουν ακόμα πιο τολμηρά βήματα και πιο βαθιές τομές για ένα κίνημα πολύ πιο μαζικό και διεκδικητικό.

7. Συστάσεις της Διεθνούς Αμνηστίας προς την Ε.Ε.

Η Διεθνής Αμνηστία απευθύνει συστάσεις που ζητούν τη σταθερή δέσμευση της Ε.Ε. να εστιάσει περισσότερο στις συνέπειες που έχουν για τα ανθρώπινα δικαιώματα οι πράξεις της. Φαίνεται πως υπάρχει σύγκρουση μεταξύ της πολιτικής για το άσυλο και τη μετανάστευση και της εξωτερικής πολιτικής. Οι τρίτες χώρες πιέζονται να συνεργαστούν στην καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης με τρόπους που διακινδυνεύουν να παραγράψουν τις υποχρεώσεις της Ε.Ε. για την προστασία των προσφύγων. Παρά τις επανειλημμένες δεσμεύσεις για την προώθηση μιας «ισορροπημένης» προσέγγισης στη διαχείριση της νόμιμης μετανάστευσης με παράλληλη καταπολέμηση της παράνομης, όλη η έμφαση φαίνεται να τίθεται σε αμυντικά μέτρα, ενώ ελάχιστη προσοχή δίνεται στα πρωταρχικά αίτια και στην καταπολέμηση της εργασιακής εκμετάλλευσης. Υπάρχει πιεστική ανάγκη για την ίδρυση ομάδας εργασίας του Συμβουλίου, για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Ευρώπη. Η Διεθνής Αμνηστία πιστεύει ότι ο σταθερά αυξανόμενος φόρτος εργασίας, που σχετίζεται με τα θεμελιώδη

δικαιώματα στο εσωτερικό της Ευρώπης, σημαίνει ότι η παρούσα κατάσταση δεν μπορεί να διατηρηθεί. Η υπέρτατη έμφαση στην ασφάλεια και την αντιτρομοκρατία καθιστά ακόμα πιο επείγουσα τη σύσταση ενός κατάλληλου φόρουμ για να αντιμετωπιστούν αυτά τα ζητήματα και από μια οπτική γωνία ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

8. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ αποτελεί τμήμα του διεθνούς κινήματος κατά της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης, για την υπεράσπιση των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων στην Ευρώπη. Με αυτή την έννοια, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ συγκροτήθηκε εξ αρχής ως ανταγωνιστικό σχήμα στο νεοφιλελευθερισμό, τον πόλεμο, το ρατσισμό, την καταστολή και, συνεπώς, στους φορείς και στους μηχανισμούς που υλοποιούν αυτές τις πολιτικές σε διεθνές και εθνικό επίπεδο.

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ είναι ένα μαζικό, ενωτικό και δημοκρατικό σχήμα δράσης για την ανάπτυξη των κινητοποιήσεων και των εκδηλώσεων. Είναι ένας ανοιχτός χώρος συνάντησης, ζωντανού διαλόγου και όσμωσης ευρύτερων πολιτικών και κοινωνικών χώρων, με προεξέχουσα την επιδίωξη ουσιαστικής συμμετοχής κοινωνικών σχημάτων βάσης και στόχο τη δημιουργία ενός πραγματικού δημόσιου χώρου όσων, συλλογικοτήτων ή ατόμων, έχουν τη θέληση να αντισταθούν αλλά και τη βούληση να αναζητήσουν ανοιχτά και ισότιμα τους τρόπους γι' αυτό. Είναι ένας δημιουργικός τόπος συνάντησης του πολιτικού με το κοινωνικό, των εγχειρημάτων με ολιστική προσέγγιση με θεματικές παρεμβάσεις, του αλληλοεπηρεασμού της πολιτικής Αριστεράς με τα κοινωνικά κινήματα, της ουσιαστικής συζήτησης και αναζήτησης δρόμων κοινής δράσης του φεμινιστικού, του οικολογικού, του αντιρατσιστικού, του εργατικού συνδικαλιστικού, του φοιτητικού και του αγροτικού κινήματος. Τέλος δρα ως εφελτήριο, μέσα από την κοινή δράση και το διάλογο, για τη διεύρυνση των οριζόντων, των θεματικών και των πρακτικών όλων των συμμετεχόντων σε αυτό, τη σύνδεσή τους με τα κινήματα όπου γης, τα διεθνή προβλήματα και προβληματισμούς, από το χρέος του Τρίτου Κόσμου και τις διατροφικές

πολιτικές μέχρι το διεθνές εμπόριο γυναικών και την περιβαλλοντική καταστροφή. Συγκεκριμένα θέματα που απασχολούν το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ είναι:

- Πόλεμος και Ειρήνη,
- Δημοκρατία και Θεμελιώδη Δικαιώματα,
- Κοινωνική Δικαιοσύνη και Αλληλεγγύη,
- Συντεχνιακή Παγκοσμιοποίηση και Παγκόσμια Δικαιοσύνη,
- Ανησυχία για το Ρατσισμό, τις Διακρίσεις και την Ακροδεξιά,
- Περιβαλλοντική Κρίση, ενάντια στο Φίλελευθερισμό και για τις Αειφόρες Κοινωνίες.

9. Οι διαδηλώσεις ως μέσο πίεσης

Η κύρια δύναμη των φορέων που δρουν στο χώρο των ευρωπαϊκών κινημάτων για την άσκηση πίεσης στους διοικούντες είναι οι αγωνιστικές κινητοποιήσεις και διαδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα σε διάφορες πόλεις της Ευρώπης ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ έχει θεσπίσει ένα ετήσιο ραντεβού όπου εκεί συναντώνται χιλιάδες άνθρωποι από όλο τον κόσμο διαδηλώνοντας την αντίθεση τους στην μορφή της Ε.Ε. σήμερα.

Η πρώτη τέτοια διαδήλωση πραγματοποιήθηκε στη Φλωρεντία της Ιταλίας από της 6 έως της 10 Νοεμβρίου του 2002 όπου συνυπογράφηκε και η ιδρυτική πράξη του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Φόρουμ. Συνεχίστηκε τον Νοέμβρη του 2003 στο Παρίσι και τον Οκτώβρη του επόμενου χρόνου στο Λονδίνο. Αυτές ήταν και οι μεγαλύτερες κινητοποιήσεις που έλαβαν χώρα τα τελευταία χρόνια και ήταν πρωτοφανείς σε όγκο και παλμό επηρεάζοντας τμήματα φορέων και ατόμων να συνταχθούν στην προσπάθεια αυτή. Ένα ουσιαστικό χαρακτηριστικό των διαδηλώσεων είναι η πολυχρωμία και η πολυμορφία των απόψεων που επικρατούν σε αυτές. Έχουν κατορθώσει να γίνουν πραγματικά ένας χώρος συζήτησης και ανταλλαγής απόψεων για την καλύτερευση της ζωής των

αδικημένων πληθυσμών στο εσωτερικό της Ε.Ε.. Σημαντική για τη χώρα μας είναι η εξαγγελία της πανευρωπαϊκής αυτής συνάντησης στην Αθήνα για το 2006.

Ένα άλλο εξαμηνιαίο ραντεβού είναι η σύνοδος των αρχηγών των κρατών – μελών της Ε.Ε. στην έδρα της χώρας που ασκεί κάθε φορά χρέη προέδρου της Ένωσης. Έτσι διαδηλώσεις γίνονται κάθε έξι μήνες στις εν λόγω συνόδους με μαζικότερες μέχρι στιγμής αυτές του Γκέτεμποργκ και της Ρώμης. Σε αυτό το πλαίσιο κινήθηκαν και οι διαδηλώσεις που έλαβαν χώρα στην Ελλάδα το 2003 κατά την περίοδο της ελληνικής προεδρίας.

Στη Θεσσαλονίκη λοιπόν τον Ιούνιο του αυτού του έτους τριάντα χιλιάδες έλληνες συστρατεύτηκαν με τις οργανώσεις που καλούσαν σε κινητοποιήσεις φωνάζοντας την θέλησή τους για μια πιο κοινωνική Ευρώπη. Οι κυριότερες από αυτές τις οργανώσεις ήταν το Ελληνικό Κοινωνικό Φόρουμ, η Δράση Θεσσαλονίκη 2003, η Αντίσταση 2003 που συμμετείχαν φορείς της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς αλλά και πολλοί ανένταχτοι δημοκρατικοί πολίτες που ανησυχούν για το μέλλον της Ευρώπης.

10. Το γαλλικό «όχι» στο ευρωσύνταγμα

Παρόλο που η διοικούντες της Ε.Ε. δεν φαίνεται να ανησυχούν για τις διαστάσεις που παίρνει το κίνημα του ευρωσκεπτικισμού και οι συμμετέχοντες σε αυτό διακηρύσσουν ότι δεν μπορούν να βρουν καμία φόρμα σύγκλισης με τους κυβερνώντες για την από κοινού λύση των ζητημάτων που ταλανίζουν την Ευρώπη, μέχρι στιγμής ο κυριότερος παράγοντας και άμεσα ενδιαφερόμενος για τις εξελίξεις, δηλαδή ο ευρωπαϊκός λαός στεκόταν στο μεγαλύτερο ποσοστό του μάλλον σαν θεατής στις εξελίξεις.

Τον τελευταίο καιρό αυτό φαίνεται να αλλάζει. Στις 29 Μάη του 2005, στη Γαλλία, διενεργήθηκε δημοψήφισμα για την επικύρωση του Ευρωπαϊκού Συντάγματος. Μια μεγάλη μερίδα του γαλλικού λαού της τάξης του 55% καταψήφισε τη συνταγματική συνθήκη διακωλύοντας τη θέσπιση του ευρωσυντάγματος σε ολόκληρη την Ένωση. Οι ευρωσκεπτικιστές είχαν καταγγείλει από την αρχή την συνθήκη λέγοντας ότι :

- Οικοδομεί μια αυταρχική και αντιδημοκρατική Ευρώπη, όπου τα κοινωνικά δικαιώματα έχουν μετατραπεί σε ατομικά,
- Οικοδομεί μια Ευρώπη του ολοκληρωτισμού της αγοράς, με ανεξέλεγκτο και αχαλίνωτο ανταγωνισμό,
- Οικοδομεί μια Ευρώπη φρούριο που υψώνει τείχη στους μετανάστες και τους απόκληρους του κόσμου,
- Οικοδομεί μια φιλοπόλεμη Ευρώπη, προβλέποντας αύξηση των στρατιωτικών δαπανών και των στρατιωτικών αποστολών,
- Οικοδομεί μια Ευρώπη που κάνει ένα βήμα πίσω στον τομέα των λαϊκών ελευθεριών, των δημοκρατικών δικαιωμάτων και της αλληλεγγύης.

Προκύπτει λοιπόν, μια αλλαγή δεδομένων όσον αφορά τη στάση των λαών στα σχέδια της Ε.Ε.. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα φτωχότερα στρώματα της γαλλικής κοινωνίας, όπως οι εργάτες και οι αγρότες καταψήφισαν το ευρωσύνταγμα σε ποσοστό που φτάνει το 70%, ενώ οι σφυγμομετρήσεις έδειξαν ότι το «Όχι» στο ευρωσύνταγμα ήταν ένα «Όχι» στην γενικότερη πολιτική της Ε.Ε..

Αυτή η εξέλιξη είναι ένα ισχυρό εφόδιο για τα κινήματα ώστε να συνεχίσουν τις προσπάθειες τους από καλύτερες θέσεις, έχοντας πλέον την λαϊκή εντολή και συμπαράσταση. Επίσης, όσον αφορά τους διοικούντες αυτό αποτελεί αντικειμενικά ένα ισχυρό χαστούκι και την αφορμή να επανεξετάσουν τις θέσεις τους σε θέματα που αφορούν το μέλλον των λαών στο εσωτερικό της Ευρώπης. Στη χώρα μας, τέλος, η συνθήκη του ευρωσυντάγματος επικυρώθηκε μέσω του κοινοβουλίου και όχι με δημοψήφισμα, παρόλο που αυτό ήταν αίτημα πολλών μαζικών οργανώσεων, φορέων αλλά και κοινοβουλευτικών κομμάτων.

Δ. Η αντίδραση των παγκόσμιων φορέων

1. Γενικά

Οι προσπάθειες για έναν πιο δίκαιο πλανήτη με ίσους ρυθμούς ανάπτυξης για όλες τις χώρες του κόσμου και ευημερία για όλους τους ανθρώπους είναι το κυριότερο μέλημα των παγκόσμιων οργανισμών που κρατούν τις τύχες της γης στα χέρια τους. Δεκάδες θεσμοθετημένοι φορείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις έχουν βάλει σκοπό να διορθώσουν την υπάρχουσα κατάσταση και να βάλουν σε μια τάξη τους λόγους που κρατούν πίσω μεγάλα τμήματα πληθυσμών, ο καθένας βέβαια από τη δική του σκοπιά.

Έχουν γίνει κάποια βήματα στο να απολαμβάνουν όλοι οι άνθρωποι τα κοινωνικά αγαθά, βέβαια μένουν να γίνουν ακόμα πολλά περισσότερα, αφού οι πολύ φτωχές χώρες βρίσκονται σε πολύ δυσχερέστερη θέση από τις αναπτυσσόμενες και αιώνες πίσω σε σχέση με τις αναπτυγμένες.

2. Στρατηγικές για την ανάπτυξη των χωρών του Τρίτου Κόσμου

Η παγκόσμια κοινότητα εφαρμόζει διάφορα μοντέλα ανάπτυξης στις αναπτυσσόμενες και στις χώρες του Τρίτου Κόσμου. Σε όλες αυτές τις χώρες υφίσταται μια αξιοθαύμαστη σύμπτωση απόψεων ότι ο πιο υψηλός στόχος τους είναι η ανάπτυξη. Υπάρχουν βέβαια διαφορετικές στρατηγικές ανάλογα με τα δεδομένα της κάθε χώρας.

Πολλές χώρες ακολουθούν την στρατηγική της φιλελευθεροποίησης των οικονομιών τους. Η στρατηγική αυτή θέτει ως προϋπόθεση τη λειτουργία του συστήματος της ελεύθερης αγοράς, την ατομική ιδιοκτησία, την ιδιωτική πρωτοβουλία και την λειτουργία των αγορών τους σε κλίμα πολιτικής σταθερότητας. Με δεδομένο ότι οι χώρες του Τρίτου Κόσμου διακρίνονται από ένα φαύλο κύκλο φτώχειας, δεν έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν επαρκείς

αποταμιεύσεις καθώς τα όποια κεφάλαια δημιουργούνται, τείνουν να επενδύονται σε ελκυστικές ευκαιρίες τις οποίες προσφέρουν οι εκβιομηχανισμένες χώρες. Μαζί με την φυγή των κεφαλαίων υπάρχει και η φυγή επιστημονικού και εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού κάνοντας ακόμη πιο δυσεπίλυτο το πρόβλημα. Για να σπάσει αυτός ο φαύλος κύκλος θα πρέπει να ενθαρρυνθούν οι λιγότερο αναπτυγμένες χώρες να εγκαταστήσουν σταθερές και ισχυρές κυβερνήσεις που θα μπορούν να εξασφαλίσουν έναν μακροχρόνιο αναπτυξιακό σχεδιασμό. Η πολιτική σταθερότητα θεωρείται προϋπόθεση για την προσέλκυση επενδύσεων και για την ξένη οικονομική και τεχνική βοήθεια, καθώς και τη βοήθεια από τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς. Πολλοί ισχυρίζονται ότι με τη στρατηγική αυτή οι φτωχές χώρες αναπτύσσονται και οι αναπτυσσόμενες απογειώνονται προς τον εκσυγχρονισμό και η γενική ανάπτυξη εξαπλώνεται σε όλα τα επίπεδα πληθυσμού και συμβάλλει στη γενική ευημερία.

Πολλές από τις χώρες του Τρίτου Κόσμου δεν προσπαθούν να μιμηθούν το δυτικό μοντέλο ανάπτυξης και δεν εισάγουν άκριτα βιομηχανικές τεχνολογίες έντασης κεφαλαίου. Απλά αναπτύσσουν τεχνολογίες οι οποίες εξασφαλίζουν την επιβίωση του μέγιστου πληθυσμού με το χαμηλότερο οικονομικό κόστος. Προσπαθούν να διατηρούν τις θέσεις εργασίας στην ύπαιθρο για να αποφευχθεί η μαζική αστυφιλία και η φτώχεια που αυτή συνεπάγεται. Διοχετεύουν την εξωτερική βοήθεια όχι για τεχνολογικές επενδύσεις αλλά για να καλύπτουν πάγιες ανάγκες. Επιπλέον δεν εκσυγχρονίζουν τις τεχνολογίες για να μην χαθούν θέσεις εργασίας λόγω της αυτοματοποίησης της εργασίας.

Τέλος, υπάρχουν και οικονομίες, όπως της Κίνας παλαιότερα, αλλά και της Κούβας, που στηρίζονται στις δικές τους δυνάμεις χωρίς να δέχονται την εξωτερική βοήθεια και που γενικότερα έχουν κόψει κάθε επικοινωνία με τις χώρες της Δύσης. Απαγορεύουν την εισβολή των πολυεθνικών και δημιουργούν ένα ιδιόρρυθμο μοντέλο ανάπτυξης εθνικοποιώντας τις ντόπιες βιομηχανίες και δημιουργώντας μικρομεσαίου είδους επιχειρήσεις που στηρίζονται στην αγροτική οικονομία⁷.

7. Διεθνείς σχέσεις : εξουσία και δικαιοσύνη. – Αθήνα : Παπαζήσης, 1995

3. Η δημιουργία του G8

Για την καλύτερη συνεννόηση, μεταξύ των κρατούντων δημιουργήθηκε από τις 7 πλουσιότερες χώρες του πλανήτη ένα συμβούλιο που συνεδριάζει κάθε χρόνο, με κυριότερο θέμα τους την αντιμετώπιση της παγκόσμιας κρίσης και πώς οι οικονομίες θα μπορέσουν να ξεπεράσουν την υπάρχουσα κατάσταση. Οι χώρες που πρωτοξεκίνησαν την κίνηση αυτή είναι 1) οι Η.Π.Α., 2) η Ιαπωνία, 3) η Γερμανία, 4) η Γαλλία, 5) η Μεγάλη Βρετανία, 6) η Ιταλία και 7) ο Καναδάς. Αργότερα το 1998, προσχώρησε στο συμβούλιο και η Ρωσία. Το σχήμα αυτό ονομάστηκε G8 (Great 8).

4. Η γεωργία ως μέτρο λύσης προβλημάτων

Τον Ιούλιο του 2001, στη Γένοβα, η διάσκεψη κορυφής της Λέσχης των 8 (G8), στην οποία είχε προσκληθεί ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών, επιβεβαίωσε ότι ο κυριότερος στόχος της κοινής στρατηγικής για τη μείωση της φτώχειας παραμένει η πρόσβαση στην ενδεδειγμένη διατροφή και η ανάπτυξη της υπαίθρου. Όλες οι προσπάθειες πρέπει να συγκλίνουν κυρίως προς την ανάκαμψη της παραγωγικότητας στη γεωργία, πόσο μάλλον που σε αυτό τον τομέα κατευθύνεται σημαντικό τμήμα της δημόσιας αναπτυξιακής βοήθειας.

Έτσι, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη στήριξη των εθνικών αγροτικών πολιτικών και στην επιμόρφωση των γεωπόνων και των άλλων τεχνικών του κλάδου. Η γεωργία αποτελεί ένα θεμελιώδες διακύβευμα, γιατί η επιβίωση της πλειονότητας των υποσιτιζόμενων εξαρτάται από αυτήν.

Το 1999, το 60% του συνολικού πληθυσμού των αναπτυσσόμενων χωρών ζούσε στην ύπαιθρο, ενώ το μερίδιο του ενεργού πληθυσμού που απασχολούνταν στον τομέα της γεωργίας πλησίαζε το 60%. Σε πολλές χώρες όπου παρατηρείται υψηλό ποσοστό υποσιτισμού, αυτός ο τομέας αντιπροσωπεύει ποσοστό μεγαλύτερο του 25% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος (ΑΕΠ) και εξασφαλίζει, έμμεσα ή άμεσα, την επιβίωση του 70% των φτωχών και των

ατόμων που απειλούνται από την έλλειψη τροφίμων. Επιπλέον, η πλειονότητα των απόκληρων των αστικών περιοχών προέρχεται από την ύπαιθρο, στην οποία δεν κατόρθωσαν πια να εξασφαλίσουν την επιβίωση της οικογένειάς τους.

5. Επενδύσεις στον γεωργικό τομέα

Πρέπει να πραγματοποιηθούν ακόμα μεγαλύτερες επενδύσεις στη γεωργία των αναπτυσσόμενων χωρών. Δυστυχώς, πολλές από αυτές τις χώρες δεν αφιερώνουν αρκετούς πόρους σε αυτόν τον τομέα, παρά το γεγονός ότι αποτελεί την κινητήρια δύναμη της οικονομίας τους. Και οι ανεπτυγμένες χώρες, όπως και οι διεθνείς χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, έχουν περιορίσει τη βοήθεια που χορηγούν σε αυτόν τον τομέα. Επιπλέον, ορισμένες βιομηχανικές χώρες δεν έχουν ακόμα υιοθετήσει τις πολιτικές που θα δημιουργήσουν ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη της γεωργίας στις αναπτυσσόμενες. Έτσι, το 1999, υπολογίζεται ότι οι επιδοτήσεις που χορήγησαν οι χώρες του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και την Ανάπτυξη, στη γεωργία τους ανέρχονταν στα 361 δισεκατομμύρια δολάρια, δηλαδή στο 1,4% του συνολικού ΑΕΠ τους. Αυτό το ποσό είναι σημαντικό, ιδιαίτερα εάν συγκριθεί με την επίσημη βοήθεια που χορηγήθηκε το 1998 στη γεωργία των φτωχών χωρών, η οποία ανερχόταν μόλις στα 7,4 δισ. δολάρια. Συνολικά, οι αγρότες των βιομηχανικών χωρών απολαμβάνουν τη χορήγηση ενισχύσεων που είναι σαράντα οκτώ φορές υψηλότερες από εκείνες που προορίζονται για τους συναδέλφους τους των φτωχών χωρών. Παρά το γεγονός ότι αυτή η κατάσταση είναι συνεπής με τις συμφωνίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, δημιουργούνται αμφιβολίες για το δίκαιο χαρακτήρα αυτών των συμφωνιών. Το οικονομικό κόστος της πείνας είναι τεράστιο τόσο για τα άτομα όσο και για τις κοινωνίες. Ο υποσιτισμός οδηγεί στην ασθένεια και στο θάνατο. Υποχρεώνει τις οικογένειες να ξοδεύουν τους πενιχρούς οικονομικούς πόρους τους για υγειονομική περίθαλψη. Μειώνει τη μαθησιακή ικανότητα των παιδιών. Πνίγει την παραγωγικότητα και εμποδίζει τα άτομα να εκμεταλλεύονται τα φυσικά τους χαρίσματα. Αποτελεί τροχοπέδη για την οικονομική μεγέθυνση και στερεί από τις χώρες τα μέσα για να επιτύχουν ένα ανεκτό επίπεδο ανάπτυξης. Χωρίς τον

υποσιτισμό, το 1990, το κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της υποσαχάρειας Αφρικής θα μπορούσε να κυμαίνεται μεταξύ 1.000 και 3.500 δολαρίων, ενώ στην πραγματικότητα δεν ξεπέρασε τα 800 δολάρια ετησίως.

6. Η αντίληψη των G8 για την παγκοσμιοποίηση

Η αντίληψη των G8 για την παγκοσμιοποίηση είναι απλή μέσα στην πολυπλοκότητά της. Θεωρούν ότι υπάρχει μεγάλη σύγχυση γύρω από την παγκοσμιοποίηση. Σύμφωνα με την άποψή τους, η παγκοσμιοποίηση είναι δύο δυνάμεις: η μία, η δημογραφική, συχνά λησμονιέται, αφορά τον πλανήτη που από έξι δισεκατομμύρια κατοίκους οδεύει στα οκτώ. Αυτή η τεράστια δύναμη παράγει περιβαλλοντική πίεση, κοινωνικές εντάσεις, μετανάστευση, αρρώστιες. Η άλλη δύναμη είναι η νέα οικονομία που τροφοδοτείται από τις νέες τεχνολογίες και πολιτικές. Η παγκοσμιοποίηση είναι φαινόμενο που ελάχιστα γίνεται κατανοητό. Οι G8 θεωρούν ότι οι διαδηλωτές έχουν δίκιο όταν λένε πως ο πλανήτης δεν τα καταφέρνει καλά στα παγκόσμια ζητήματα, όπως το φαινόμενο του θερμοκηπίου, τη φτώχεια κ.λπ. που δεν τα χειρίζονται διεθνώς καλά κι αυτό το κατανοούν. Εκεί που νομίζουν ότι υπερβάλλουν είναι που συνεχίζουν να επιτίθενται στους διοικούντες αντί να ενδιαφέρονται για τα μεγάλα ζητήματα: την αύξηση της βοήθειας, το άνοιγμα των αγορών που θα βοηθήσουν στην περιστολή της φτώχειας. Ζητούν μια κοινή συνεργασία για επίλυση.

7. Οι μεγάλοι Διεθνείς Οργανισμοί

Οι μεγάλοι υπεύθυνοι για τη μείωση της φτώχειας είναι οι ίδιες οι φτωχές, αλλά και πλούσιες χώρες. Στη μέση υπάρχουν οργανισμοί που κατευθύνουν τις δραστηριότητες : το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Παγκόσμια Τράπεζα, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου και περίπου 40 παράγοντες των Ηνωμένων Εθνών. Θα μπορούσαμε να τους αποκαλέσουμε όλους μαζί Παγκόσμια Πολυεθνή και η Παγκόσμια Πολυεθνής δουλεύει σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις. Το ΔΝΤ για τη μακροοικονομική χρηματική σταθερότητα, η Παγκόσμια Τράπεζα για το

σύστημα υγείας, την καταπολέμηση του AIDS, την άρδευση, την εκπαιδευτική και νομική και θεσμική υποδομή, ο ΠΟΕ καλύπτει το διεθνές εμπόριο αγαθών, τη διεθνή παροχή υπηρεσιών αλλά και τις επενδύσεις, οι παράγοντες των Ηνωμένων Εθνών ειδικεύονται σε διαφορετικά αντικείμενα, άλλοι στην τεχνική υποστήριξη, άλλοι στην ενίσχυση του περιβάλλοντος. Έτσι είναι χρήσιμοι και μπορούν να επιτύχουν, αν οι άλλες δύο πλευρές, οι φτωχές και οι πλούσιες χώρες δηλαδή, αναλάβουν τις ευθύνες τους. Οι διοικούντες στους οργανισμούς αυτούς ισχυρίζονται ότι το να επικρίνει κανείς την Παγκόσμια Πολυεθνή για τη φτώχεια στον κόσμο είναι σαν να κατακρίνει το ασθενοφόρο στη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Βοηθάνε, αλλά αν οι άλλοι συμβαλλόμενοι δεν κάνουν αυτό που χρειάζεται, τότε ασκείται άδικη κριτική στην Παγκόσμια Πολυεθνή.

8. Τα επιτεύγματα της Πολυεθνούς

Σύμφωνα με στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας, ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν σε ακραία φτώχεια ελαττώθηκε τις τελευταίες δεκαετίες κατά 100 εκατομμύρια. Το ποσοστό των ανθρώπων σε πλήρη ένδεια μειώθηκε από το 29% στο 23%. Υπάρχει πρόοδος, ειδικά σε ορισμένες χώρες, όπως οι ασιατικές όπως η Ταϊβάν, η Σιγκαπούρη, η Τουρκία αλλά και η Μοζαμβίκη που κατάφεραν ένα επίπεδο ανάπτυξης της τάξης του 5-7% το χρόνο, με αποτέλεσμα τη μαζική μείωση της φτώχειας. Στην Κίνα οι πένητες μειώθηκαν από 400 εκατομμύρια στο μισό, μια αξιοσημείωτη βελτίωση. Γενικά οι χώρες που τα έχουν καταφέρει καλά στις υποθέσεις τους και ανοίγονται στην παγκόσμια οικονομία, καταλήγουν να έχουν υψηλά ΑΕΠ και μείωση της φτώχειας. Λίγες χώρες και μάλιστα οι μεγάλες Ινδία και Κίνα έχουν τέτοια αξιοσημείωτη πρόοδο. Στο αντίθετο άκρο βρίσκονται οι υποσαχάρειες χώρες· κι εκεί αυτό που πήγε άσχημα δεν είναι ότι το ΔΝΤ και η Παγκόσμια Τράπεζα χρησιμοποίησαν τη λάθος συνταγή, αλλά ένας συνδυασμός προβλημάτων: πολύ διεφθαρμένες κυβερνήσεις, ελίτ που «ληστεύουν» τις χώρες τους αντί να τις διαχειρίζονται, οι τιμές των αγαθών (καφέ, κακάο, μέταλλα) που κυρίως εξάγουν αυτές οι χώρες είναι καθοδικές επί δεκαετίες, χτυπήθηκαν από αρρώστιες και ιδίως AIDS. Διεξάγονται 20 εμφύλιοι σήμερα εκεί. Η Παγκόσμια Τράπεζα και άλλοι

παράγοντες υποστηρίζουν ότι ασχολούνται σκληρά για να επιλύσουν τα προβλήματα στην Αφρική.

9. Διεθνείς Οργανισμοί και το χρέος του Τρίτου Κόσμου

Είναι αλήθεια ότι για τις 40 ακραία φτωχές χώρες, που χτυπήθηκαν από ό,τι περιγράψαμε, το βάρος του χρέους έχει αποβεί δυσβάσταχτο. Το 1996, ο Πρόεδρος της Παγκόσμιας Τράπεζας έφερε στο προσκήνιο την ιδέα για το μηχανισμό ανακούφισης από το χρέος, που ονομάστηκε Χίπικ (hipic), ένα πρόγραμμα που κατακρίθηκε ως αργό. Πριν από πέντε χρόνια το G8 συμφώνησε για το Χίπικ-2, μια πιο εκτεταμένη μορφή τού προγενέστερου, μέσω του οποίου ήδη 22 χώρες ανακουφίστηκαν κατά τα 2/3 του χρέους τους. Άλλες 19 χώρες θα ενταχθούν σε αυτό. Οφείλουν πάντως οι διεθνείς οργανισμοί να ελέγχουν αν τα χρήματα πηγαίνουν για την περιστολή της φτώχειας και κοινωνικά προγράμματα. Σε αυτές τις χώρες το έξοδο αποπληρωμής του χρέους έχει πέσει στο 2,2% του ΑΕΠ και οι κοινωνικές δαπάνες έφτασαν το 7%, σε επίπεδο τρεις φορές υψηλότερο του χρέους. Κατά μέσο όρο το επίπεδο του χρέους τους είναι το μισό αυτού των άλλων αναπτυσσόμενων χωρών. Πρόκειται για μεγάλη πρόοδο. Η κριτική για το χρέος ήταν σωστή και έδωσε ώθηση προς τη σωστή κατεύθυνση.

10. Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις

Εκτός από τους επίσημους διακρατικούς οργανισμούς που έχουν θεσπιστεί, πλούσια δραστηριότητα έχουν αναπτύξει και μια σειρά από μη κυβερνητικές οργανώσεις. Πολλές από αυτές έχουν συμβουλευτικό ρόλο στους διοικούντες συνεπικουρώντας το έργο τους ενώ άλλες λειτουργούν απολύτως αυτόνομα ερχόμενες αρκετές φορές και σε σύγκρουση με τους παγκόσμιους οργανισμούς. Οι μεγαλύτερες από αυτές είναι η Διεθνής Αμνηστία, η Unicef, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα και ο Ερυθρός Σταυρός. Οι οργανώσεις αυτές λειτουργούν σε μεγαλύτερο βαθμό εθελοντικά.

11. Η Διεθνής Αμνηστία

Η Διεθνής Αμνηστία αποτελεί μια παγκόσμια κοινότητα υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που συμμαρύνονται τις αρχές της διεθνούς αλληλεγγύης, της αποτελεσματικής δράσης για τα μεμονωμένα θύματα παραβιάσεων, της παγκόσμιας κάλυψης, της οικουμενικότητας και της αδιαφερότητας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της αμεροληψίας και της ανεξαρτησίας, και της δημοκρατίας και του αμοιβαίου σεβασμού. Το κίνημα της ΔΑ αποτελείται από περισσότερες από 8 χιλιάδες ομάδες, τοπικές, νεανικές, ειδικευμένες ή επαγγελματικές σε περισσότερες από 100 χώρες και εδάφη. Υπάρχουν τμήματα οργανωμένα σε εθνικό επίπεδο σε 58 χώρες, καθώς και συντονιστικές δομές, που δεν έχουν ακόμα εξελιχθεί σε εθνικά τμήματα, σε άλλες 22 χώρες και εδάφη στον κόσμο.

Η Διεθνής Αμνηστία απευθύνεται σε κυβερνήσεις, διακυβερνητικούς οργανισμούς, ένοπλες πολιτικές ομάδες, εταιρίες και άλλους μη κρατικούς δρώντες. Επιδίωξη της Διεθνούς Αμνηστίας είναι να αποκαλύπτει τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με ακρίβεια, ταχύτητα και επιμονή. Ερευνά συστηματικά και αμερόληπτα τα γεγονότα μεμονωμένων υποθέσεων καθώς και ευρύτερων σχημάτων παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα πορίσματα αυτά δημοσιοποιούνται, και τα μέλη, οι υποστηρικτές και τα επαγγελματικά στελέχη της οργάνωσης κινητοποιούν το κοινό έτσι ώστε αυτό να ασκήσει πίεση στις κυβερνήσεις και άλλους για να σταματήσουν τις παραβιάσεις. Συμπληρωματικά προς το έργο της για συγκεκριμένες παραβιάσεις, η Διεθνής Αμνηστία καλεί όλες τις κυβερνήσεις να συμμορφωθούν προς το κράτος δικαίου και να επικυρώσουν και να εφαρμόσουν τα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, πραγματοποιεί ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα και ενθαρρύνει διακυβερνητικούς οργανισμούς, άτομα, και όλα τα όργανα της κοινωνίας να στηρίζουν και να σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα.

12. Η Unicef

Η δεύτερη πολύ μεγάλη μη κυβερνητική οργάνωση που δραστηριοποιείται έντονα παγκοσμίως και έχει ως γνώμονα κυρίως την βοήθεια για εξάλειψη της πείνας στις χώρες του Τρίτου Κόσμου με κεντρικό άξονα τα ανήλικα παιδιά είναι η Unicef.

Η Unicef έχει δημιουργήσει ένα τεράστιο δίκτυο χορήγησης βοήθειας :

- προσφέρει τροφή και πόσιμο νερό σε πληθυσμούς της Αφρικής που δεν έχουν πρόσβαση στα αγαθά αυτά,
- Διενεργεί εκατομμύρια εμβολιασμούς κάθε χρόνο για αρρώστιες όπως η ελονοσία, ηπατίτιδα και άλλες μολυσματικές ασθένειες,
- Συμβάλει στην ενημέρωση και στην πρόληψη κατά του AIDS που είναι η μεγαλύτερη μάστιγα των χωρών της Αφρικής αφού υπολογίζεται ότι 28 εκατομμύρια ανθρώπων στη μαύρη ήπειρο υποφέρουν από την θανατηφόρο νόσο,
- Μεριμνά για την μόρφωση και αγωγή των παιδιών στις περιοχές του τρίτου κόσμου, με την λειτουργία σχολείων και τεχνικών σχολών,
- Αναπτύσσει πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες.

Οι δραστηριότητες τις Unicef παίρνουν σάρκα και οστά από ένα μεγάλο δίκτυο εθελοντών που έχουν αφιερώσει τη ζωή τους στη μάχη για την κοινωνική πρόοδο.

Ε. Το κίνημα της αντιπαγκοσμιοποίησης

1. Γενικά

Τα οξυμένα προβλήματα του πλανήτη και η αδυναμία των διεθνών οργανισμών να βρουν γρήγορες, άμεσες και αποτελεσματικές λύσεις έχουν αποτέλεσμα τη μεγάλη δυσαρέσκεια και κατακραυγή από πολίτες σε όλο τον κόσμο. Βλέποντας την ανικανότητα των ισχυρών να καταπολεμήσουν τα αιτία που τελικά δημιουργούν τον κοινωνικό αποκλεισμό ομάδες ανθρώπων αποφάσισαν να πάρουν την υπόθεση στα χέρια τους ασκώντας πίεση προς τα πάνω για την λήψη μέτρων προς όφελος των λαών. Δημιουργήθηκαν έτσι φορείς που εναντιώνονται στην σημερινή μορφή παγκοσμιοποίησης αφού θεωρούν ότι είναι μια μονόπλευρη νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση που λειτουργεί σε όφελος των λίγων και αν συνεχίσει έτσι ποτέ δεν θα αφουγκραστεί τους πόθους των φτωχών και αδυνατών.

2. Οι απόψεις των πολέμιων της παγκοσμιοποίησης

Τις προηγούμενες δεκαετίες οι ηγέτες των μεγάλων δυνάμεων υποσχέθηκαν "μια νέα τάξη πραγμάτων" ειρήνης και ευημερίας για όλους. Αντιθέτως, προέκυψε μια δεκαετία τρομακτικών πολέμων και εμφυλίων συρράξεων, πείνας στην Αφρική, αυξανόμενης απειλής από το φαινόμενο του θερμοκηπίου, πιέσεων στους εργαζόμενους παντού να δουλεύουν σκληρότερα για λιγότερα και προσπαθειών διάλυσης του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας. Όταν αναφερόμαστε στο κίνημα της αντιπαγκοσμιοποίησης, πρόκειται για ένα διεθνές κίνημα που αντιτίθεται σε όλα αυτά. Οι διαδηλώσεις που γίνονται ενάντια στην σημερινή κατάσταση δίνουν το έναυσμα να αντισταθούν όλοι όσοι υποφέρουν από τη φρίκη αυτή. Δίνουν ακόμη, τη δυνατότητα σε ανθρώπους που μετείχαν σε μεμονωμένες διαδηλώσεις να αντιληφθούν ότι βρίσκονται αντιμέτωποι με ένα

ενιαίο σύστημα που επεκτείνεται με οργανισμούς όπως το ΔΝΤ, η Παγκόσμια Τράπεζα, ο ΠΟΕ και πίσω από αυτούς οι μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις.

Όπως και κάθε ισχυρό κίνημα, περιλαμβάνει ανθρώπους με διαφορετική προέλευση, με διαφορετικές αντιλήψεις για το τι πρέπει να γίνει μετά. Αλλά το σημαντικότερο πράγμα είναι ότι οι άνθρωποι αυτοί βλέπουν ότι έχουν έναν κοινό εχθρό τον οποίο πρέπει να πολεμήσουν.

3. Η διαπάλη ανάμεσα στα δυο μέρη

Οι υπερασπιστές της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης λένε ότι οι χώρες του Τρίτου Κόσμου χρειάζονται μεγαλύτερη ανοιχτή πρόσβαση στις αγορές της Δύσης. Σε αυτό οι δυνάμεις της αντιπαγκοσμιοποίησης αντιπαραθέτουν ότι οργανισμοί όπως το ΔΝΤ αναγκάζουν χώρες σαν και αυτές με κυριότερο εισόδημα τους τη γεωργία, να παράγουν παρόμοιες προσοδοφόρες ποικιλίες σε ανταγωνισμό η μία με την άλλη, έτσι ώστε να πέφτουν οι διεθνείς τιμές και να μειώνονται, την ίδια στιγμή, τα έσοδα, καθώς καταστρέφουν την τοπική γεωργία. Και το κυριότερο, ότι το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματος από τέτοιες καλλιέργειες, πάει για την αποπληρωμή των τόκων στις μεγάλες τράπεζες της Δύσης. Ευθύνη για όλα αυτά έχουν και οι κυβερνήσεις των χωρών του Τρίτου Κόσμου, που στην πλειονότητά τους δεν εκπροσωπούν το μαζικό πληθυσμό, αλλά τις τοπικές ελίτ που επωφελούνται από την αυξανόμενη εσωτερική ανισότητα και ελπίζουν να πλουτίσουν ως εμπορικοί εταίροι των μεγάλων δυτικών επιχειρήσεων. Παντού στην Αφρική, την Ασία και τη Λατινική Αμερική υπάρχει μία κοινωνική τάξη υπερπλουσίων που ελέγχουν τις πολιτικές των κυβερνήσεων. Οι άνθρωποι αυτοί μερικές φορές έρχονται σε κόντρα με τις μεγάλες δυνάμεις για τις λεπτομέρειες των εμπορικών συμφωνιών ή την αποπληρωμή του χρέους. Δεν απειλούν ωστόσο το την διαδικασία που παράγει την ανισότητα συνολικά.

Το όλο σύστημα, αντιθέτως, αντιμετωπίζει συνεχείς προκλήσεις από αυτούς που βρίσκονται στη βάση της κοινωνίας και οι οποίοι υποφέρουν άμεσα από τις επιπτώσεις της νεοφιλελεύθερης πολιτικής. Πριν δυο χρόνια είδαμε τις απαρχές ενός νέου κύματος εξεγέρσεων σε περιοχές της Λατινικής Αμερικής, με

ουσιαστική εναντίωση κατά του προγράμματος του ΔΝΤ στο Εκουαδόρ και την ιδιωτικοποίηση των υδάτων στη Βολιβία, καθώς και μία πετυχημένη γενική απεργία στην Αργεντινή. Το κίνημα μπορεί να βοηθήσει στη δημιουργία μιας ενιαίας διεθνούς για τις διαδηλώσεις αυτές που εστιάζονται στην αντίθεσή τους στα τεκταινόμενα.

Το κίνημα αφορά τη μάζα του παγκόσμιου πληθυσμού, τους εργαζόμενους, τους αγρότες και τους φτωχούς των αστικών κέντρων του Τρίτου Κόσμου οργανώνεται από τα κάτω για να επιβάλει μία διαφορετικού τύπου παρέμβαση, έτσι ώστε να υπερασπιστεί τις ζωές τους έναντι της αποπληρωμής των χρεών, της αυξανόμενης ανεργίας, των περικοπών στην υγεία και την παιδεία, της οικολογικής καταστροφής, της αυξανόμενης εργατικής καταπίεσης και της αύξησης των ωρών εργασίας. Αν δεν υπάρχει μια τέτοιου είδους παρέμβαση, τότε τα πράγματα δεν θα καλύτερεύσουν. Το πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η ενίσχυση των κινημάτων αντίστασης σε ολόκληρο τον κόσμο απέναντι στη φρίκη την οποία βιώνουν.

4. Τα βασικά αιτήματα του παγκόσμιου κινήματος

Συνοψίζοντας τα αιτήματα του κινήματος της αντιπαγκοσμιοποίησης, οι φορείς που συμμετέχουν ζητούν :

- Άμεση και χωρίς όρους διαγραφή του χρέους του Τρίτου Κόσμου,
- Πραγματική υποστήριξη των φτωχών και περιθωριοποιημένων και εφοδιασμό τους με τα αγαθά, τις υπηρεσίες, τις γνώσεις και τις δεξιότητες που έχουν ανάγκη, έτσι ώστε οι ίδιοι να είναι σε θέση να επιφέρουν πραγματικές και μόνιμες αλλαγές στη ζωή τους,
- Αφοπλισμός και αποστρατικοποίηση με στόχο την παγκόσμια ειρήνη,
- Δίκαιο εμπόριο με βάση τις ανάγκες των λαών και όχι των λίγων,
- Ενθάρρυνση πρωτοβουλιών ενάντια στο ρατσισμό και τον εθνικισμό,
- Ίση μεταχείριση των μεταναστών και των προσφύγων.

5. Οι μεγαλύτερες διαδηλώσεις

Οι εκπρόσωποι των κινημάτων εκφράζουν την αισιοδοξία τους, επισημαίνοντας ότι η παγκοσμιοποίηση αντιμετωπίζει, γνωρίζει ένα παγκόσμιο λαϊκό ξεσηκωμά ακόμα και μέσα στις μητροπόλεις του νεοφιλελευθερισμού. Οι λαοί δείχνουν αποφασισμένοι να αντισταθούν και να μην επιτρέψουν άλλη αδικία. Αυτό δείχνουν και οι μεγαλειώδεις διαδηλώσεις που πραγματοποιούνται κατά καιρούς σε όλα τα μέρη του κόσμου.

Το Σιάτλ, το Πόρτο Αλέγκρε, η Γένοβα, η Φλωρεντία, η Πράγα, η Νίκαια, η Μαδρίτη, η Ουάσιγκτον ήταν μερικοί σταθμοί του κινήματος. Στις κινητοποιήσεις πήραν μέρος εκατοντάδες παγκόσμιοι φορείς. Οι σημαντικότεροι από αυτούς είναι το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ, η Παγκόσμια Επιτροπή για την Διεθνή Υφεση και Ειρήνη, η ActionAid, η Παγκόσμια Οργάνωση Δημοκρατικών Νεολαιών, οικολογικές οργανώσεις με μεγαλύτερες την Greenpeace και το WWF και πολλά αριστερά κόμματα και κινήσεις από όλο τον κόσμο. Πολύ ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι στο μεγαλύτερο ποσοστό τους οι διαμαρτυρίες ήταν ειρηνικές όπως αρμόζει σε ένα κίνημα που παλεύει για δικαιοσύνη και ευημερία με εξαίρεση ίσως αυτή της Γένοβα το 2001 στη σύνοδο των G8 όπου είχαμε και την δολοφονία ενός νεαρού Ιταλού διαδηλωτή, του Κάρλος Τζουλιάνι, από την ιταλική αστυνομία. Στόχος όλων είναι να μεγαλώσει και να θεριέψει το κίνημα της αντιπαγκοσμιοποίησης, έτσι ώστε να επιτευχθούν μελλοντικές νίκες για τους λαούς σε όλα τα επίπεδα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Είναι μια κοινωνική υπόθεση

Το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού έχει λάβει τρομακτικές διαστάσεις και αφορά είτε συγκεκριμένες χώρες και περιοχές του κόσμου που χαρακτηρίζονται ως καθυστερημένες, είτε στρώματά πληθυσμών ανεξαρτήτως εντοπιότητας σε όλο τον πλανήτη. Τα αιτία που δημιουργούν το φαινόμενο είναι συγκεκριμένα. Η φτώχεια που επικρατεί στους πληθυσμούς αυτούς είναι το κυριότερο πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί. Πολλά κράτη βρίσκονται σε δεινή θέση λόγω του εξωτερικού χρέους σε τράπεζες, αλλά και σε άλλες χώρες. Επιπλέον προβλήματα δημιουργούνται από τη μετανάστευση και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των χαμηλότερων κοινωνικών στρωμάτων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι διεθνείς οργανισμοί που έχουν δημιουργηθεί για να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα εργάζονται προς την κατεύθυνση αυτή βάζοντας σε εφαρμογή πολλά προγράμματα σε τακτά χρονικά διαστήματα που θεωρούν ότι θα δώσουν λύσεις. Παρόλα αυτά οι προσπάθειες τους έχουν πολύ αδύναμα αποτελέσματα, μάλιστα σε πολλές περιπτώσεις τα αιτία που δημιουργούν το φαινόμενο αντί να αμβλύνονται, οξύνονται.

Η παγκόσμια κοινότητα δεν μένει αδρανής στις εξελίξεις. Θεωρούν οι λαοί ότι τα αναπτυξιακά προγράμματα που εφαρμόζονται δεν είναι παρά μόνον «ασπιρίνες» και δεν έχουν μακροχρόνια πνοή έτσι ώστε σε ένα βάθος χρόνου να μπορούμε να κάνουμε λόγο για κοινωνική πρόοδο. Η αντίθεσή τους στα σχέδια των ισχυρών διατρανώνεται μέσα από διαδηλώσεις, πολιτιστικές εκδηλώσεις και δυναμικές παρεμβάσεις στα θεσμοθετημένα όργανα.

Λόγω της παγκόσμιας φύσης του φαινομένου, η λύση δεν μπορεί να επικεντρωθεί συγκεκριμένα σε ορισμένους πληθυσμούς. Θα πρέπει να παρθούν παγκόσμιες τολμηρές πρωτοβουλίες. Είναι γεγονός ότι σε μια κοινωνία με τάξεις ποτέ δεν θα μπορέσει να υπάρχει ισόμετρη ανάπτυξη για όλους. Για να μπορέσουν οι φτωχοί και αδύναμοι να βγουν από την αφάνεια, θα πρέπει να υπάρξουν υποχωρήσεις από τους δυνατότερους. Οι υποχωρήσεις αυτές μπορούν να επιτευχθούν μόνο με την άσκηση πίεσης, από τα κάτω με τους λαούς σε

συνεχή επαγρύπνηση σε πρώτη φάση και από τους διοικούντες των φτωχών χωρών προς τους αρμόδιους οργανισμούς σε δεύτερη. Αν δεν αναλογιστούν όλοι ότι η ευημερία και η πρόοδος, με ό,τι συνεπάγονται, είναι μια κοινωνική υπόθεση και ότι για να επιτευχθούν πρέπει να γίνουν βαθιές τομές σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο, τότε η κατάσταση θα διαιωνίζεται, οι πλούσιοι θα πλουτίζουν περισσότερο και η θέση των φτωχών ολοένα και θα δυσχεραίνεται.

Κοινωνικός αποκλεισμός και η προσπάθεια εξάλειψής τους δεν είναι βέβαια «εύκολος αντίπαλος» για την ανθρωπότητα. Είναι σαν ένα μεγάλο Τσουνάμι που είναι έτοιμο να κατατροπώσει στο διάβα του αυτούς που μένουν σε ξύλινες καλύβες, ενώ το κοιτούν από μακριά αυτοί που διαμένουν στα ρετιρέ πολυτελών οικημάτων. Κανείς δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι είναι απλό να λυθούν από την μια μέρα στην άλλη, τόσο περίπλοκα προβλήματα που ταλανίζουν για τόσο πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα την ανθρωπότητα, την στιγμή μάλιστα που χρόνο με τον χρόνο, γεννιούνται και άλλα επί μέρους ζητήματα που σχετίζονται άμεσα με το φαινόμενο.

Ουσιαστικά η καταπολέμηση του φαινομένου μοιάζει με έναν αγώνα δρόμου κόντρα στις ανωμαλίες που παρουσιάζουν κάθε φορά τα νέα δεδομένα της κοινωνικής εξέλιξης. Ένα ζήτημα βέβαια, είναι και το γιατί η ανθρωπότητα και πιο συγκεκριμένα οι διοικούντες, που αυτοί έχουν το μαχαίρι και το πεπόνι, δεν μπορούν να διαγνώσουν τις εκάστοτε αντιξοότητες πριν αυτές να εμφανιστούν και διογκωθούν, όπως γίνεται συνήθως. Μένει πλέον να εξεταστεί αν όντως είναι λόγω αδυναμίας και έλλειψης τεχνικών δυνατοτήτων, ή είναι λόγω έλλειψης πολιτικής βούλησης ώστε να έχουν οι λίγοι και προνομιούχοι αιχμάλωτους τους πολλούς και εξαθλιωμένους, έτσι ώστε να αβγαταίνουν τα κέρδη τους καθώς είναι γνωστό ότι για να έχει κατακτήσεις και πρόοδο μια τάξη, πρέπει να έχει απώλειες κάποια άλλη.

Από αρχαιότατων χρόνων πάντα οι καταπιεζόμενοι κατάφερναν και έσπαγαν τα δεσμά που τους φορούσαν οι καταπιεστές τους. Ο κόσμος προχωράει προς τα μπρος κάνοντας μόνο κάποια διαλείμματα εξέλιξης στην ιστορική πρόοδο, το μόνο που μπορούμε να ελπίζουμε εμείς είναι να έρθει η στιγμή της δικής μας εποχής όσο πιο γρήγορα γίνεται, γιατί απλά η κοινωνική ισότητα δεν είναι μόνο αναγκαία αλλά είναι και επίκαιρη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Παγκοσμιοποίηση / Ευστράτιος Β. Αλιμπάνης – Αθήνα : Libro, 2003
- Παγκοσμιοποίηση : η ιστορική θέση, το μέλλον και η πολιτική σημασία / Νίκος Κοτζιάς – Αθήνα : Καστανιώτης, 2003
- Η νομική διάσταση της παγκοσμιοποίησης : από το διεθνές στο διεθνικό και ήδη στο παγκόσμιο / Γλαβίνης Παναγιώτης – Αθήνα : Σάκουλλα, 2002
- Διακρατική και υπερεθνική συνεργασία : το οικουμενικό και το ευρωπαϊκό πλαίσιο / Βασιλείου Γ, Πανάγου, Κωνσταντίνου Σ. Τσουντα – Αθήνα : Παπαζήσης, 2002
- Η Ευρωπαϊκή Ένωση : θεσμοί και πολιτικές – Αθήνα : Α. Σταμούλης, 1994
- Διεθνείς οργανισμοί – Les organisations internationales – Αθήνα : “Το Ποντίκι”, 1991
- Διεθνείς σχέσεις : εξουσία και δικαιοσύνη – Αθήνα : Παπαζήσης, 1995
- www.Euroeanleft.org
- www.rizospastis.gr
- www.eleftherotypia.gr
- www.avgh.gr
- www.greenpeace.com
- www.wwf.com
- www.europa.eu.int
- www.europarl.eu.int
- www.synaspismos.gr

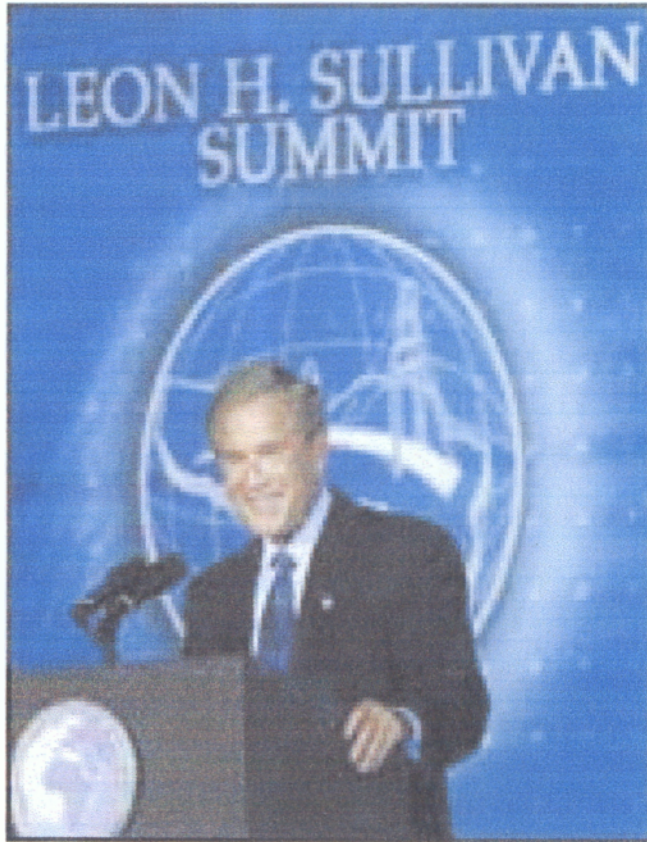
- www.amnestyinternational.gr
- www.unicef.gr
- www.indymedia.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

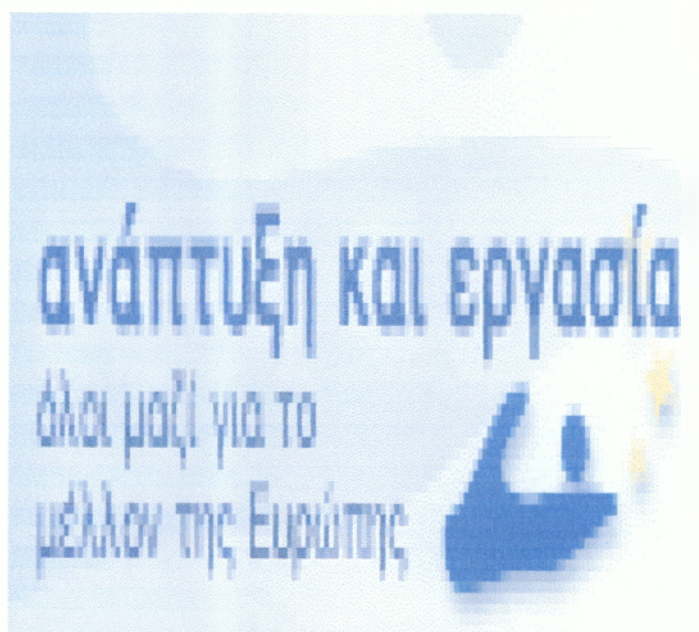

**Cuba's Answer to Bush:
A YES FOR SOCIALISM**

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ
ΦΟΡΟΥΜ

Στην υπαρκτή Ευρώπη των νεοφιλελευθέρων
του παλιού και του νεώτερου

Μια όλη Ευρώπη είναι
ΕΦΙΚΤΗ

Διαδηλώνουμε
στη Θεσσαλονίκη

19, 20, 21 & 22

Ιουνίου

ΣΥΝΟΔΟΣ ΚΟΡΥΦΗΣ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΑΝΤΙΣΥΝΟΔΟΣ ΤΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΩΝ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ 14 10
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΟΡΟΥΜ
50005, Πλ. της Ελευθ. 72,
αθ. - 210 8733000

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Τηλέφωνο: 81,
αθ. - 5518 55465

www.socialforum.gr

European LEFT

KPO

ESDTP

Parti communiste français

PDS

P.A.S.

Ο Carlo Giuliani γεννήθηκε στη Γένοβα στις 14 Μαρτίου 1978 και δολοφονήθηκε μετά από πυροβολισμό 20χρονου αστυνομικού στις συγκρούσεις της πλατείας Caetano Alimonda στις 20 Ιούλη 2001. Ζούσε σε ένα κατειλημμένο σπίτι στη Γένοβα και εργαζόταν σε ένα κοινωνικό κέντρο στα βορειοανατολικά της πόλης. Συγκρατούσε με άτομα της συλλογικότητας Beast Punks. Πολιτικά ανήκε στον αντιεξουσιαστικό χώρο, ενώ υπήρξε και μέλος της Κομμουνιστικής Επανάστασης για τρεις μήνες. Είχε πολύ καλές σχέσεις με τους γονείς του και τους είχε πει πως ίσως να μην κατέβαινε στη διαδήλωση για να μην ανησυχούν...

CARLO GIULIANI
Η ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ

by: angriff@gmx.de

GENOVA
20 ΙΟΥΛΗ 2001